

171

8⁹⁰ P. lat. rec. 446^a
(= Cim. 61)

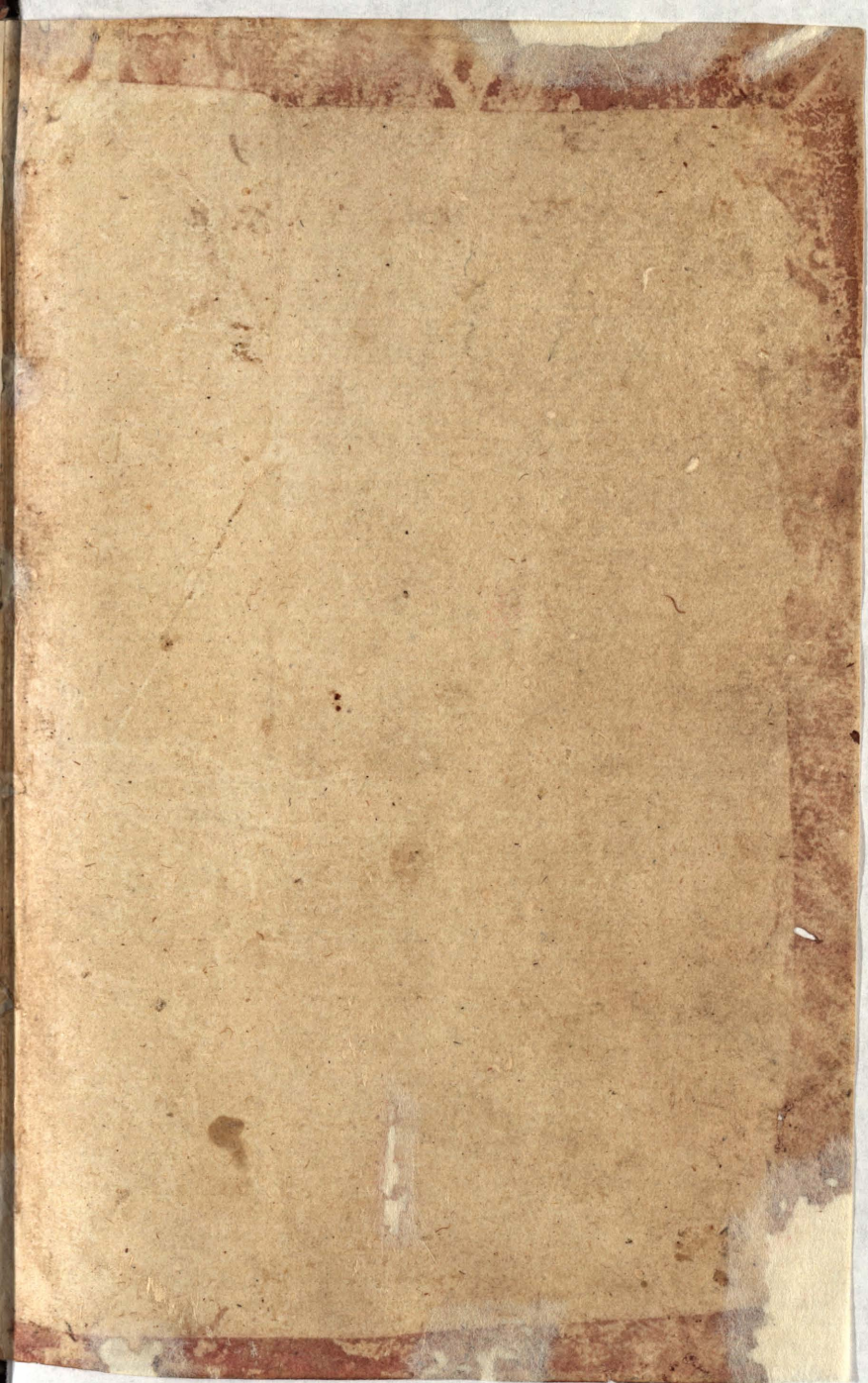
Postquam impleti **Sin** h. c. ca
sunt dies purificationis marie
mundi legem mori: tulerunt ihesu
m. ut sustinerent eum dño. sic scrip
tū est in lege dñi. quia omne masculi
nū ad abiens uulua sūm dño ut

...
interitum: defos! uno quinque re-
ituita qeuix **L** et seqmā. pua
toronore quā: probat jobrām ip
singulūm. Dignū hnta mūm
lūm cu pūmū. hnta fūm mūm
or omībū et confitūe fūm mū

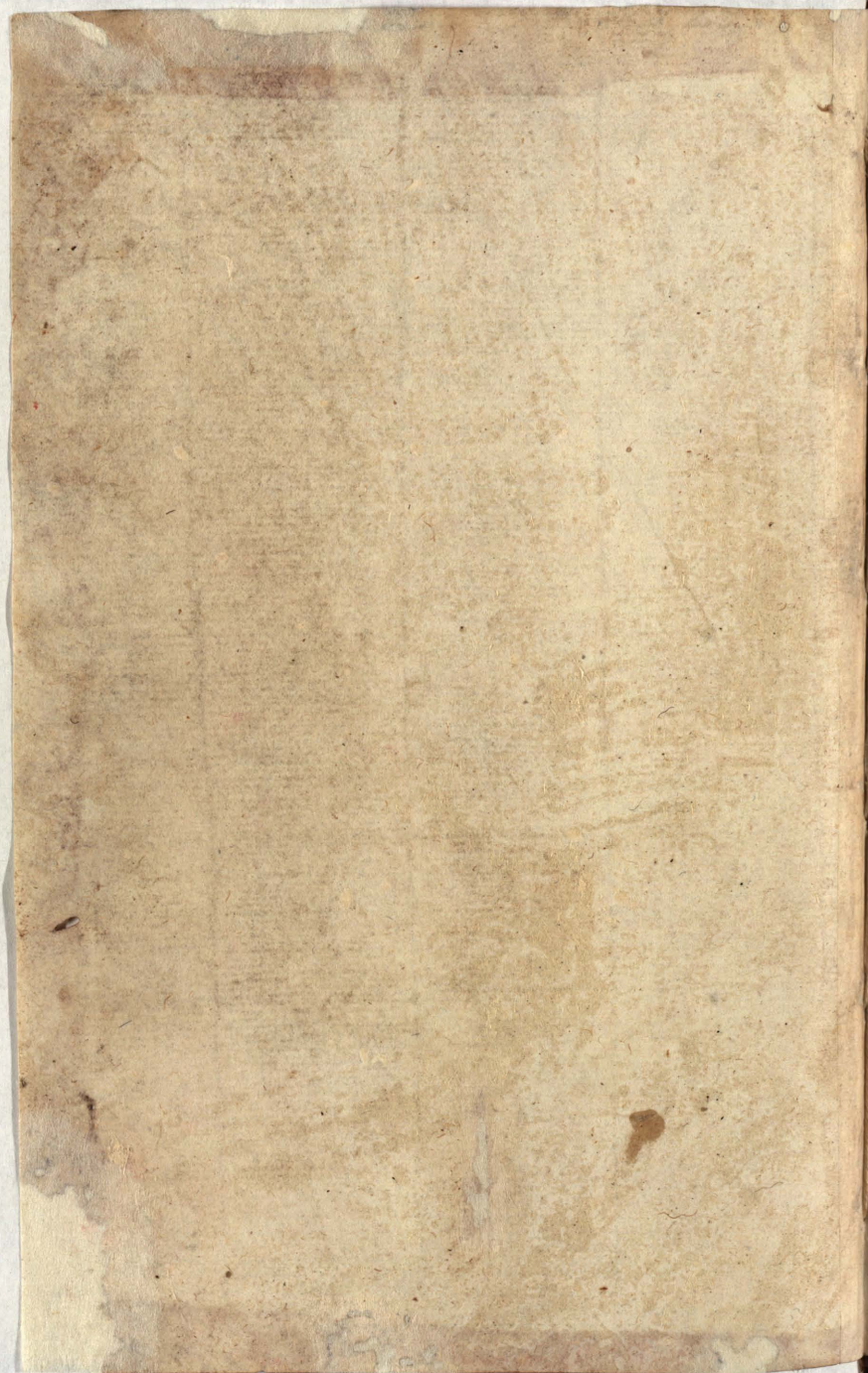

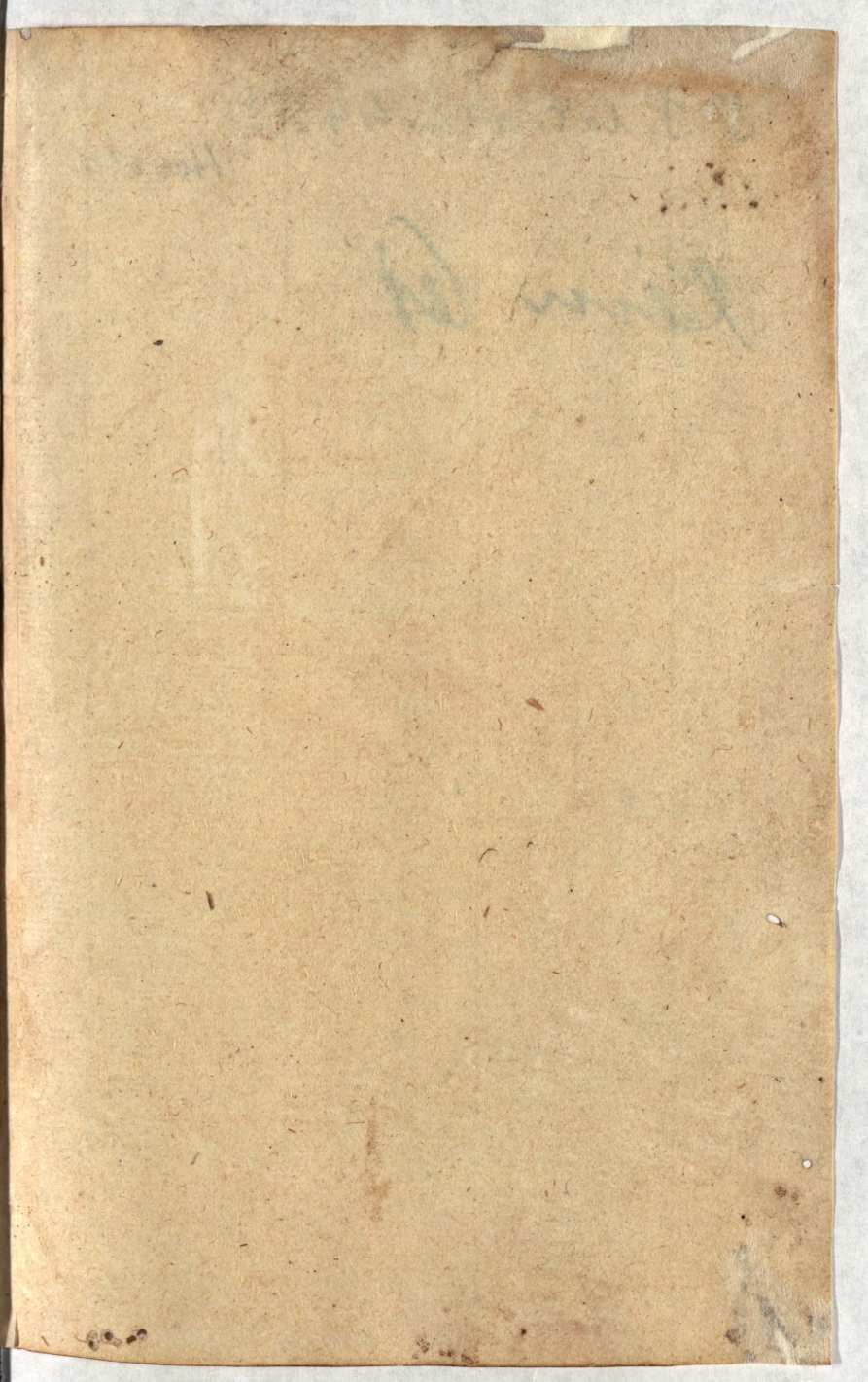
15. + 79

Gall Semi Strücht Surs

8° P. lat. rec. 446^a

Herold

Rim 61

Bibliotheca
academica Ingolstadtii

Faint, illegible handwriting at the top of the page.

PANEGY.

RICVS

FERDINANDO AVGV-

STO ROM. IMP. P. F. PRIN-

CIPI DESIDERATISS.

DICATVS:

BASILIO IOHANN

ne Herold autore.

ADDITIONE

AD IMPERAT. CAESAREAM

Majestatem Ode gratulatoria

LIEBENI XYLANDRI

Augustiani.

GO. BASILIVS IOHANNES

HEROLD

MONVMENTVM HOC

D. D.

BASILEAE, PER IO-

annem Oporinum.

IMP. CAES. FERDINANDO, D.
PHILIPPI F. MAXIMILIANI NE-
PO. FRIDENREYCHI PRONEP.
ERNESTI ABNEP. LVPOLDI AT-
NEP. ALBERTI TRINEPOTI, AL-
BERTI AVSTRII SOBOLI, RO-
DOLPHI HABSPVRGII PROP-
GINI, P. F. DESIDERATISS. AV-
GVSTO, GETICO MAX. DACICO
MAX. TVRCICO MAXIMO,
VIII POP. CHRISTIANI
IMPERATORI.
HEROZ QVOTQVOT FVERE,
SVNT AVT ERANT, OPTIMO:
PRINCIPI CLEMENTISSIMO,
FIDEI AC DEVOTIONIS ER-
GO BASILIVS IOAN-
NES HEROLD
MONVMENTVM HOC

D. D.

BASILEAE PER IO-
ANNEM OPERARIUM

PANEGYRICVS
FERDINANDO AUGU-
STO. ROM. IMP. P. F. PRIN-
cipi desideratiss. dicatus,
BASILIO IOHANNE HE-
yold auctore

EVM OPT.
Max. illū qui
dem essentia
unum, perso-
na uero tri-
num, omnia
rerū esse Prin-

cipium, idq; sine principio ab o-
mni eternitate existisse, AVGV-
STE IMP. P. F. FERDI-
NANDE, si omnium seculorū
& omnium ferme religionū, de
numine, & uniuersorū ueritate
cognitione, aut diuinitus edocto-
rum hominum traditione non
ad obolum esset: uel illa tamen

-im

A 2 uni-

unica, & de ineffabili Deitate tua
 persuasione certa, omnium æta-
 tum errores corrigi, societas hu-
 mana hæc nostra & imbui rectè,
 & posteritas exemplo tam illu-
 stri tuo instrui possent: quando-
 quidem sensum tuum iam dudum
 diuinum istud adsecutum esse,
 experimētis plurimis cōstet A V-
 GVSTE: illud uerò ab hominū
 communi sensu alienissimum
 esset, tam necessariam opinionē,
 non admittere in animum uelle
 tuum, cuius authoritati ac arbi-
 trio, & salus & summa rerum
 magni Dei & hominum destina-
 tis sententijs concredita est. At
 cum hæctenus hoc in piorum o-
 mnium opinione consistere non
 solum, uerum etiam uideratur
 que cōprehensum nostratos ho-
 -iu   s   A   mi-

mines habere uideamus, uidelicet Dei potentia extare cuncta, bonitate subsistere uniuersa, eam que ob eam ipsam appeti ab omnibus: uel parum, uel omnino rationis nihil habeat is necesse est, qui finem & certum boni nostri finem, in hoc principio collocatum non sentit, cum excellentia & miraculo operum suorum, in maximis, medijs, infimisque rebus, maiestatem ipsam suam ostendat, initium certe nobile, tam benignum in sese, uti e contra omne contentum (amplectitur siquidem uniuersa) propter sese ultrò appetere agnoscat. Confirmatur autem hæc, ac facillimè probatur, quæ meritò habetur sacrosancta sententia, ex sublimi scripto, quo diuinitatis CHRISTI

buccinator egregius, uirgo, Dei-
 paræ uirginis & sacratissimæ ma-
 tris M A R I A E tutor ille, tri-
 plicem mundum nobis depin-
 xit, inquit: In mundo erat, &
 mundus per ipsum factus est, &
 mūdus eum non cognouit. Erat
 certè maximus ac summus ille
 mundus Deus, in uniuersitate re-
 rum, in omni cœlo atque terra,
 in hoc templo, in hoc admirādo
 ipsiusmet Dei & hominis domi-
 cilio: inerat illi, inquam, essentia
 illa sua, antequam prouidentia
 diuina constitueretur mediij hu-
 ius siue mundi, siue quo alio uo-
 cabulo exprimi gaudeat, hæc ma-
 china & status nature uniuersus.
 continebat atq; compræhende-
 bat enim eum omnē in sese tunc,
 ut mente atque consilio illum
 suo

suo nunc adprehendit, regit pro-
 pter se, atque conseruat. Hanc au-
 tem mutuam mundorū compa-
 gem, in ipso Deo contentus *ἄριστος*
κόσμος infimus mundus, homo
 nempe, non agnouit, postquam
 euerfa illi per serpentem uetera-
 torem ratione, intellectuū, id
 est spiraculū illud uitæ à Deo in-
 spiratum, uitiatū fuit: donec ad i-
 imaginē patris archetypi, per illā
 ipsam Abrahamæ fidem (quæ cre-
 dentibus fuit, est, & erit una sem-
 per, per Moysis oracula, per E-
 uāgelij doctrinam confirma-
 ta) reformatus, ad similitudi-
 nem filij per lauacrum regenera-
 tionis illuminatus, intelligere
 cœpit, quā arētissimē nobilif-
 simus & supremus mundus, du-
 os illos reliquos complexus sit,

qua potentia illos conseruet & regat, quo ardore & amore nutantes in summa necessitate instauret atque foueat. Verum enim uerò antequam poeticum illud, uanum & inane Chaos, priusquam quæ rebus corruptibilibus principium darent, peripateticæ illæ materiæ, formæ finalesque & agentes causæ cum prinitione excogitarentur, aut Academicæ illæ idææ instrumento adiungerentur, Omnipotētis creatoris in sese existens diuinitas, collecta quædam substantia, machina Deitatis extabat, sacra quidē illa, æterna, Maiestas certē tanta, que nullo adhuc loci, nullo temporis spacio extante, uniuersa circumplicaret immensa sua & propria amplitudine, ipsi medio in-

fixa

fixa beatitudo, quę neque dimen-
 su latitudinis inclinaret, neq; lon-
 gitudine in extremis deficeret,
 neq; altitudine excederet uspiã.
 In ipsius namque sapientia, quę
 in rerum natura formarũ exem-
 pla fingunt curiosi homines, ideę
 abscondite conquiescebant, pre-
 teritum ipsum quod nunquam
 extiterat, punctum aliquod prin-
 cipij ceu metam, & futurũ quod
 inchoandum erat initij momen-
 tum uel terminum præstolaba-
 tur. solum æui substantia, cuius
 simulachrum semper fuit, est &
 erit, quod in numero cernitur,
 principium unum uidelicet illud
 ens, quod Deus est, in solo perpe-
 tuoque presenti, uniforme, impe-
 rabat infinito, absolutũ, nullius
 indigens, ex sese aptũ, in sese suffi-
 ciens,

ciens, propter sese omninò pulcherrimū, iubilo, gaudio plenū, tale quidem, quale oculorū aurium' ue sensu incomprehensibile, quod cordis mentisq; ratione haetenus peruestigari potuit nunquā, ac solū in gloriā resuscitatis olim cognitū fiet: cuius essentia cum præstabilior sit, quàm mortalis alicuius facultate describi queat, bonitas tamē eius in omnibus sese exerit, ita ut neq; animatū, neque inanimū ullū, illā ipsam nō ostētare, non celebrare haud possit. Deus namq; actus ille purus, uniuersę, infinite & intensiue causa, passiue uerò & extensiue potētiae expers, omnipotētia sua ex nihilo omnia produxit: ac cū omnis liuor ab optimo alienissimus sit, ut optimus omne cōstituit,

tuit, suiq; similima, & prout cuiusq; natura esse poterat, cuncta beatitudinis capacia effici, ac materia que nihil boni ex se ipsa continet, provenire bona uoluit. Itaq; ab optimo (quia aliud fieri, fas non erat) pulcherrimus iste mundus secundus, primo & absoluto similimus, unus rotundus & figura decorus, ad complexum uniuersi congruus, ex perfectis numeri partibus, pari quidem & impari, senarioque (licet Deus uno momento potuisset) sex diebus perfectus est: non quod opifex temporis longitudine opus habuerit, sed quod ordini numerus sit accommodatissimus, & ordo ipse in rebus procreandis necessarius, quodque absque ordine præclarum nihil appareat. Exeruit itaq; se, die uno in mundi

 ogul intel-

intelligentia compræhenso, di-
 uini uerbi imago, & ex sidere
 illo, quod supra coelum est, ex ue-
 ra, prima atque pura luce, oritur
 ignitus abstractisque substantijs
 perfulgens splendor, discussa iam
 caligine aeris interiectu, qui uas-
 tum illum, desertum ac uanum
 locum, qui inter Lunæ globum
 & nos extat, impleuerat: ne con-
 fusio inter lucem & tenebras ali-
 qua consequi posset. illa enim o-
 mnis & aurore & uespere termi-
 nis, quos iam temporis dimensio
 perfecerat, dirimebatur. Mox fir-
 mamentum effectum est, subli-
 me hoc coelū, candens, quod tam
 lætum, tam suaue, quod primū
 fuit, quod sub aspectum & rerū
 sensum caderet. Iussu diuino
 deinde, sterilis illa aquarum sal-
 fugo

fugo & amaro, qui mare appel-
 latur, secermitur: & terra retentis
 rātum ad fecunditatem dulcio-
 ribus fluuiorum & fontium hu-
 moribus irrigua, arida tamē red-
 ditur, atque uestitur ornatu, co-
 lore, odore, fructuq; mirabili, &
 propagatione quadam subita
 nea. Statim quoque architectus
 ille mundi, fabricatis & imposi-
 tis simulachris diuinis & pulcher-
 rimis, coelum depingit, sole uide-
 licet, luna, uagis inerrantibusque
 alijs stellis, quibus quantum una-
 quæque ferre poterat, tantum lu-
 minis indidit; atque ad dies, no-
 ctes, menses, annos distinguen-
 dos, certas temporum uicissitu-
 dines. Insignibus, & eximio deco-
 re ita coelo exornato, illustratq;
 terra, animalia primò in aqua,
 paulo

paulo post in aere formantur, de
 inde etiã terra iumenta & bestias
 suas iussa producere, secundum
 mundũ primũ ille mundus absol
 utus: Hoc figmentum creatoris,
 FERDINANDE AVG. P. E.
 ut ob id sacrosanctũ, maiestatis
 & horronis plenũ est, quod solius
 omnipotẽtis Dei mente forma
 illius primũ cõprehendi potue
 rint, atq; exijs illud intelligentia
 conceptũ cõstituit: sic necesse est
 ac cõsentaneũ, plurimũ illud ha
 bere admirationis, postquam ad
 primũ exẽplar absolutũ, & sensi
 bus percipi potest, & pulchritudi
 ne eximia omniũ mẽtes suaviter
 allicere. Specimẽ certũ ineffabilis
 potẽtiẽ & amplitudinis Dei, testi
 monium uerõ apertis benigni
 tatis diuinẽ & amoris erga huma
 num

nū genus, quod cū mēte & in-
 telligētia cōdonare, quodāmo-
 do cognatū sibi efficere Deus vel-
 let, nō prius procreauit, quā in sa-
 piētīe & prouidētīe suæ inuentis,
 machinā hanc omnib. sui parti-
 bus absolutā & perfectā præpa-
 rasset, theatrumq; cōstituisset in-
 structissimū, quo reciperet ani-
 mal hoc sibi amicissimū & con-
 iunctissimū: id summopere cura-
 rans, ne homini deesset aliquid
 cū ad uiuendum, tum ad bene-
 uiuēdum, opportunū aut neces-
 sarium: quorū illud affluentia &
 copia rerū, alterum contēplatio
 celestium abundē illi suppedita-
 bat. Suberat quoque alia causa,
 quod post alias res uniuersas, pa-
 rens & effector uniuersi Deus, il-
 lū creauerit, nempe quod homo
 mulier
 simul-

simulatque editus esset, Dei benignitatem erga se, & summum amorem eius sentiret ac comprehenderet, quando omnia subsidia uiuendi felicissimè sibi, posterisque omnibus suis parata uideret, & usum eorum absque ulla molestia aut labore ullo sibi concessum: ob idque unum summam ei rerum abundantiam contigisse, ut illam omnem benefactori Deo acceptam referret, ac ex eo laudaret, redamaret, uenerareturque Dominum tam clementem. Postremo, cum sapientia illa diuina, operum suorum initio ex nihilo creasset coelum, quod in illis rebus quæ ex elementorum substantijs purissimis, omni qualitate interitus aut grauitatis semota, (quandiu dignum uoluntati illius)

uisum

uisum fuerit) corruptione carēt,
& sensibus percipiūtur, pulcher-
rimum perfectissimumque ha-
betur: in fine uerò hominem ca-
ducarum rerum optimum, ob id
maximè efformare uoluit ex li-
mo terræ, non solum ut res cla-
rissimas æquè, ac sibi charissi-
mas, excellenti principio & ter-
mino eximio conglutinaret: ue-
rùm etiā, ut hominē in huius or-
bis theatrū regem quendā intro-
duceret, & tertium hunc mino-
rem mundum aded admirabi-
lem includeret & exhiberet, con-
spectu ipso tam augustū, ut eum
uereretur, ac ceu Dominū suū
obseruaret, omne quod anima
mortali præditum, uegetatiua
aut sensitua tantum, aut amba-
bus ijs cum motiua potentia ute-

B retur.

retur. quandoquidem hic unus,
anima immortalis, tribus illis po-
tentiss, & quarta quoque quæ diui-
nissima ac geniorum intellectu
paululum inferior est, ratione
uidelicet, excelleret. Cōstat nam-
que id ex sacrosancta & uera de
diuinis rebus persuasione, ac ex
profana historia notissimum est,
Deum factorem omnium, in hu-
ius unius Microcosmi creatione,
& uerbi & spiritus communem
operam adhibuisse, quam diuinā
eandemque cum euocante uni-
tam essentiam, & si antequam
fundamenta iacerentur uniuersæ
fabricæ quæ hominem præ-
cellerat, extitisse nemo dubitat,
tamen eam à Mose huic opificio
totam instituisse magno myste-
rio proditum est. quo condita-

ris imago, ad quam ipsum creatum destinato Dei consilio, idem author indicat, tanto clarior & trina appareret. Consimili ratione uniuersa alia ex nihilo, hunc unum ex materia extante, limo uidelicet terræ procreatum affirmans, ut miraculum in omni natura excellentissimum exprimeret. Habet etenim unus homo, quibus intellectualem, coelestem & corruptibilem mundum representet, in capite siquidem cognitionis, in pectore motus, in genitalibus procreationis fontem, & quod nemo satis admirari potest, mortalis ipse diuinis afficitur, & diuinus inficitur mortalibus. Aequatur superis mente illustri, præfertur animalibus ratione prudenti, sensu, memoria

ac spe & præsentia & futura ac
præterita cõplectitur. Præcellit
cætera creata omnia in multis
quæ solus habet, excellit in ijs
quæ cum alijs illi cõmunia sunt.
Fauent cœlestia, m̄cipantur ter
restria tanto regi, intus immorta
litate perarmato, foris exornato
miranda compagine, & satelli
tio uirtutum tutisimo stipato.
Atqui tantus ille, tamq; diuinus,
mox impetitus inuidia inimici,
deceptus imprudentia consor
tis, gloriolæ fuce elatus, non so
lum uerum honorem, quem ha
bebat, obliuioni tradidit: sed &
uitium, quo carebat, statim con
traxit: tale equidem, quo ipse,
quo posteri, brutis assimiles red
derentur: &, quod auditu est,
quod dictu horrendū, contami
nare

uaretur omnis creatura, factori-
 que uniuersitatis ipsum opificiū
 adeo inuisum redderetur, ut uel
 candore fulgens supernus orbis
 in illius conspectu immūsus es-
 set. Fuit namque, fuit sacro com-
 missum illud inexpiabile, tam a-
 trox, quod uniuersitatis natu-
 ra lustrari nequiret, placari tan-
 tum opificis sanguine potuerit:
 ac, o miram Dei clementiam, in
 carnati uerbi sacrificio & ma-
 tione procuratū sit. Hæc autem
 omnia FERDINANDE P. F.
 AVGVSTE, omni notione lon-
 gemaiora ac præstabiliora, meæ
 infantia mihi conscius, facili-
 mē silentio transiissem: at pietatis a-
 more supra uires nō nihil auden-
 dum duxi, atque in hoc pro mul-
 tis pauca adducere, ut ab initio
 B 3 huius

huius meæ orationis ostēderem,
immenfam illam Dei potentiā,
inexhausta bonitate sua huma-
num genus ab initio amplexa-
tam fuisse, quam etiam hoc tuo
desideratissimo Imperio, id reso-
cillare omnino & recreare uide-
mus, rebusq; desperatis opportu-
nè succurrere. Nam quòd recon-
ciliati Deo, quòd adoptati cohæ-
redes CHRISTI, in communi-
onem supernorum ciuium rece-
pti sumus, id ei soli gratum acce-
ptum que referendum esse, in-
estimabilis beneficij magnitudo
docet & gloriæ genus indicat,
cuiusmodi summa & perfectissi-
ma alij nulli adtribui potest, ad
quæ nomini eius sola omnis de-
betur. Veruntamen magnus i-
ste & in omnibus operib. sanctus
Deus

Deus noster, semper & ubiq; mirabiliter operatus est in ipsis suis sanctis, quoscunque arcano & presenti consilio humanis rebus praesecit, nihil enim in illis attendere, nihil imminuere solet, ac opus manus suae gloriae aeternae commendare, & desperatas simul res per idem subleuare & erigere intendit. Quippe offensus malitia & corruptae carnis uia, humanum genus penitus delere, & creaturam suam omnem abolere prius haud uoluit, quam destinatae sententiae Noe eximeret, uirum, quem iustae & innocentis uiae exemplo & orbis instaurati splendore celebrem gloriosumq; redderet. Factione Nemrod exorta, quae non solum modo insidijs contra Sem-

mes

B 4 graf-

graffabatur, sed turrim facere & caelo cōiungere aggressa, exinde uim ipsi Deo inferre uelle iam uidebatur, cū subito & uario & inadsueto sermone dispersa, indomito ac effrenato furore, incōtumeliam Creatoris creaturā coleret & adoraret, omni diuini & ueri numinis religione abiecta: asserere tunc eam bonus ille Deus uoluit per Abrahā, ipsum que unā pietate & fide omni aetati clarissimum ostendere. Huius progeniem cum caelesti suo fauore, ad infinitatem innumerabilem produxisset, gloria & dignitate auctam adeo, ut omnium societatum, nulla illi in toto orbe charior appareret: Aegypti tamē impotenti tyrannide & crudelissimo dominatu coerceri eandem

dem pertulit, & premi: donec e-
languentibus & omni salute de-
stitutis, rubi ardentis inconsueto
igne obstupefactum & cunctan-
tem Mosen, signorum uirtute in-
structissimū præficeret, qui cru-
enti regis, magorum malefico-
rum, furentis elementi, rubri ui-
delicet maris uictor, incolumes
suos, cum hostium omnium exi-
tio, ex dira seruitute in libertatē
educeret. Verūm cibo coelesti sa-
ginata, legibus diuinis imbuta
gens, diuinis aquis, auersa nocte,
die prolato, in regionem omniū
sub sole fertilissimam & tempe-
ratissimā immissa, quoties pro-
fana ac externa societate corru-
pta, contaminata ritu sacrilego,
& idolorum cultu, ingrata Deo,
à Mesopotamiæ, Chananeorum,

Madianitarū, Amalechitarū, Al-
lophylō regulis subiecta fuit & e-
mendata acerbissimè? Exercuit
certè diuina ira peruiçaces istos
sæpius, exterruit reatus sibi cōsci-
os, salutis spem omnem criminis
pōdus exemit cōfidentia obceca-
tis: at has calamitates omnes, bo-
nitate propria placatus Deus tan-
dē depulit, quādo hi resipiscebāt,
quādo illi uisum fuit, Othonieles,
Gedeones, Sāsones, & deficientib.
uiris ducib. Debboras fœminas
excitare, uirtute, potentia & for-
titudine diuina armatas, eternita-
ti & sempiternę memorię sacra-
tas. *βλασφημία* Goliath ipsa diuini-
tas perferre potuit, probra susti-
nere & præsens exitiū expauesce-
re populū electū oportuit, regē à
Deo unctū male quoq; audire, ut
uir-

uirga & quinq; lapidibus puer, pa-
 stor David, ex Dei hoste opima
 spolia referret, ut imperiũ conde-
 ret, cui uni regnum illud cœleste,
 etiã sacris oraculis comparatur:
 aliud uerò nullũ æquiparari un-
 quã potuit, gratia & donorũ diui-
 norum ornatu. Abiectissimę cõ-
 ditionis & improbitate Medorũ
 depressi erant Persæ, quando di-
 uino instituto, Cyrus deuicto a-
 no Astyage, monarchiã orbis al-
 teram condidit. Attica exactio-
 nibus Minois exhauriebatur, fœ-
 dabatur latrocinijs, deuastabatur
 secessionibus tota, naçtura iam
 Theseum, qui fundaret Remp.
 Atheniensem, oculum non dico
 Græcię, sed uniuersi mũdi huius
 præclarissimum lumen. Amulius
 multa superbè, plurima iniustè
 age-

agebat, donec eterno consilio ur-
bis æternæ author Romulus in-
claresceret. Iam Persæ & Græ-
ciæ & omni Asiæ grauiores in-
cumbent, cum instaurator e-
morientis libertatis & domitor
seuæ tyrānidis Alexander è celo
delabi uisus est. Ruebatur uiribus
proprijs ipsa Roma, cum Imperij
huius sacrosancti conditor, Thu-
rinus ille cathena aurea demis-
sus, nutantem ac paucorum libi-
dine & ambitione orbis hanc ma-
chinam sconquassatam, pace &
tranquillitate mira stabiliiuit.
Persecutionum atq; periculorū
exempla proponi, aut comme-
morari omnia haud possunt, qui-
bus qui CHRISTO nomen de-
derant, exercebantur, cum sup-
positus ille magus Maxentius, oc-
ciden-

cidentalem mundi plagam, orientalem uerò ignarus literarum & hostis Licinius, incubarent, lanistæ immmanissimi duo: tamen Constantinus pietate uerè Magnus, instinctu diuinitatis Remp. Christianã uictus est, eamq; ex minima maximã fecit. Plenior nunquam fuit inimicorum natio uel quam hæc nostra Germania. eam etenim sæpius inuasit feruè cuncta barbaries, at Caroli, Othones, Rudolphi, Fridenrychi, Henrichi, homines patriæ amantissimi, ut multo sanguine pro salute illius propugnarunt, ita etiã uirtutis suæ monumentũ & memoriam sempiternã posteris reliquerunt. At quid opus est superiorum ætatum exempla animè colligere, aut ab alia ulla stir-

oil
pe

pe petere uelle cum tantæ gratiæ
Dei, tantæ uirtutis & gloriæ nu-
per apud te ò AVGVSTEP. F.
imago quædam & illa domestica
inclaruerit PRINCEPS ille IV-
VENTVTIS FERDINAN-
DVS Fatuus, testantur hoc tem-
pla atq; delubra diuorum, muri
& tecta urbium, sedes, foci priua-
torum, uita & spiritus omnis qui
in Pannonijs adhuc uiget & re-
uiuiscit, denuò fatetur, ut im-
pij & truculentissimi hostis ty-
rannide uniuersa prouincia dele-
ta penè, & intolerabili conditio-
ne seruitutis quasi extincta, nulli
hominū in ea nato amplius pro
patria habita fuerit, sed potius ac-
tantum carnificina quædam bar-
bari & nebulonis perfidi. Post-
quam uerò destinato Dei consi-
lio,

lio, ac innata pietate, ad hanc defendendam nobilissimus Iuuenis exciratus, & ingentibus laboribus internecioni eam exemit, eiusque loci hominibus possessionem dulcissimam libertatis, uirtute stabilitam & confirmatam reddidit: opere precium est cognoscere, quantum omnis uniuersitas ingenuorum, quantum multitudo etiam tenuissimorum, & omnium ordinum sodalitas uoluntate, studio & uoce consentiant, fixo Dei magni consilio, & continenti eius serum moderatione, plerumque res humanas ad extrema detrudi & impelli, ut omnis salus desperatissima sit, præter eam, quæ ex alto, cum splendore & gloria prouenit eorum, qui inter cæteros homines diuinitati

cha-

AD FERDINAND. IMP.
chariores & quasi gentiles habentur, ex pietate & uirtute innata: iudicium certè præclarissimum. ac ob id testimonium quasi diuinum, quod profiscitur ab auctoritate eius prouinciæ quæ Christianæ Reip. hætenus propugnaculum tutissimum fuit. quapropter etiam multum gloriæ tribuere uidetur, & mortali Principi immortalitatem addere: supra fructum, qui illi ex conscientia pulcherrimi facti & memorandæ uictoriæ prouenit. Quoniam autem omnino probabilis coniectura, & ratio huius gentis uera apparet, hanc meam disputationem non parum confirmare uidetur, quòd res nostri seculi summa calamitate, omnium ætatum ærumnas superant: salutis uerò
spe,

spe, præteritis ac deploratissimis
 conditionibus inferiores multò
 sint, ad eò ut ferè de subsidio diui
 no mali tantò confidentiores &
 securiores uideri possint, quanto
 ad flagellum Dei perferendum
 patientia quadam Christiana ob
 firmatioribus boni & pij, quorum
 tamen precibus ut crediderim
 protrahi tempus illud

*Quo mare, quo cællus, corruptaq; regio cæli
 Ardeat, & mundi moles operosa labores:*

Sic ardentissimis ipsorum uotis
 annuisse Deum opt. Max. mihi
 persuadeo, quòd amplitudine
 misericordiæ suæ fessis rebus suc
 currere, & placatior gloriam sa
 crosancti nominis sui instaura
 re, eamque asserere denuò æ
 terna nominis tui commenda
 tione & perillustri uirtute tua

C

decre-

74 AD FERDINAND. IMP.
decreuerit: quam certè cumula-
tam & exaggeratam FERDI-
NANDE AVGVSTI P. R.
cum ab ipso Deo acceperis eam,
pietate innata excoluisti semper,
& diuinis gestis approbasti eorū
iudicio, qui & uerissimum & ho-
nestissimum & grauisimarum ac
puleherrimarum rerum iudiciū
habent. Dicam ne, & magno
Reip. dolore proferam eiusmodi
aliquid, quod magis propter no-
stræ gentis ab origine propriam,
& ab omnibus hitorijs celebra-
tam pietatem, integritatem & li-
bertatem, quam propter peruer-
sitate[m] quorūdam incredibilius
uideri potest: ut summa quidam
malitia, fictaque sanctitate Ger-
maniam hanc nostram in fra-
dē & factiones induxerint, ut cor-
rupte-

ruptela omnis generis eneruauerint, ut obscuro dominatu exhauerint, que nulla impietate ab integritate deiici, labore nullo defatigari, in famulatum nulla ui unquam pertrahi potuit? Ad damne hoc quoque, quod nemo eorum hominum qui ante nos uixerunt futurum credidisset, quod ipsi met stupidi omnino non sentire uidemus, quod nulla posteritas pro uero admittet: in tanta nimirum oraculorum & omnis literaturae opulentia, qua caelesti beneficio superamus uniuersa omnium linguarum praesidia, quaecumque omnique aetate alijs nationibus accessere, tam turpiter egerent nos atque inopes esse eius ornatus, quae ipse adferunt literae, cum fidei soliditate, firmitudine spei, & charitatis Christianae

teneritatem expoliunt: dum e-
 contra abuti ipsis & ingenium
 prodigere solemus ad oppugnā-
 dam ueritatem, affligendam con-
 scientiam & cōuellendam socie-
 tatem humanam, in hocque im-
 piē laborare, ut tam præclaro Dei
 dono, per has impietatis sordes,
 & detestandam ambitionem re-
 condamus nobis & accumule-
 mus thesaurū iræ diuinæ, quam
 in summa rerum copia, miseria
 illa, in tranquillitate, animorum
 horrenda angustia, & pressa in
 omnibus impura licentia, cæcis
 nobis, & ô nimium cæcis osten-
 dere satis nequit: huic inquam,
 huic prægrauæ & uniuersitati
 rerum uerendæ piorum preces
 interponere atque obijcere se au-
 sæ fuerunt, eamque auertere im-
 mi-

minentem. At ita Deo reconciliatam Rempub. non item CAROLVS frater tuus AVGVSTE sustinere amplius posse sibi persuadere uoluit, licet ipsa fata suis rebus adesse aliquando coegisse uideatur, & tanti imperij conditor alter meritò dici possit, qui edomitis illis cognitis tribus orbis partibus, quartam quandam eamque seculis præteritis inauditam adiecerit, exanclato labore multo, quo uiribus exhaustus, animi consilio diuino & efficaci ei deesse noluit. Abdicato namque sponte imperio, præterito filio unico, eoque uera & magnanimi patris idea excelso, uictor iam sui ipsius, uictor affectionis paternæ, sola admiratione tui uictus, cum homini mortali alij

quandoquidem maior illo ipso
condito orbe inter magnates uix
numerari possit) molem hanc o-
mnino nimiam, & pregrauem
fore: tibi uerò diuino Principi, e-
tiam maiora nequaquam oneri,
sed testimonio futura uirtutis tu-
æ diuinæ sempiterno iudicauit,
quando uotis pientissimis & suf-
fragio ponderatissimo Reip. mo-
deratorem te diuinabatur. Ec-
quis igitur non eò, unde prouē-
nit, in coelum usque, hoc tam il-
lustre CAROLI iudicium fer-
ret, eius Principis nempe, cuius
imperium cum ipso summo Deo
diuisum quodammodo uidimus
nuper: quando obseruantia erga
hunc in terris, paulò minor, aut
ferè par cultui, qui diuinis adhi-
betur, splendescerat? non spre-
tam

tam à subtilibus, non repulsam
 à grauibus, reijciat immensæ
 uirtutis hanc prærogatiuam i-
 gnarus aliquis? Aut sacrosanctis
 oraculis omnem adimat autho-
 ritatem, aut ordini uniuersita-
 tis uim auferat, aut iuri decus ab-
 roget omne necesse est, qui dif-
 fiteri uelit, se haud adulanter, i-
 mò peruerse non facere, qui VII
 uiris huius Imperij, ueræ glo-
 riæ diuinæ curam omnem ritè
 incumbere, qui Dei decreto,
 naturæ conceptu, principum-
 que legibus incolumitatem hu-
 manam illis commendatam ef-
 se negat: cum id constet, ac
 certum sit, omnem, nedum
 hanc solam eligendi potestatem
 à Deo. provenire, cuius gratia
 est, in altam nasei fortunam,
 muiq
 C 4 quam

quã ordo, siue quo neq; ipse mun-
 dus perduraret, quã leges confer-
 uant & tutãtur. grauissimũ itaq;
 sit iudicium etiam eorũ oportet
 quib. numẽ inesse inter mortales
 experimur, quod ex ui, quæ sum-
 mo rectori & domino inest pro-
 ficiscitur, eiq; cõsentiẽs presensq;
 instinctu diuino, cõsulere rebus,
 & defendere eas uidetur perspi-
 cuẽ, sua sponte & libera uolunta-
 te, ad sacrum illud fastigium po-
 testatis diuinæ, te ò AVGVSTE
 P. F. extollendo: quod equidem
 tale est, ut ambigi non possit,
 toto orbis terrarum comitio de-
 claratum esse, te uno excepto,
 qui nutantia Reip. fata suscipere
 posset, neminem extitisse. Hoc itaq;
 FERDINANDE P. F. DE-
 SIDERATISSIME AVG. pro-
 prium

priū ac immortalī uirtuti tuę de
bitū destinatumq; imperiū felix,
magno Dei dono, faustumq; no
bis, posteris salubre, iucundissimū
certē, ac nunciū est lætissi-
mum, maiorū nostrorū ma
nibus, si quid præter diuinitatem
sapiunt sepultę illorū reliquię
cum in eo maximē acquiescant,
quod sentiant uoluntatem Dei
ipsam, quam olim cotidianis pre-
cibus adimpleri exoptabāt, inter
ris nūc uigere atq; præualere, tū
quod pietatem & amorem pa-
trię quo spiritum traxerunt, eun-
demq; effuderunt ipsum, in suc-
cessorū animis infixum, & hæ-
rere tenacius intelligant. Nec est
quod aliquis magnitudini rei &
publicę lætitię, dedicato huic
meo sermōni calumpniam aut

impedimētū inferat, obiecto stu-
pore, q̄ contēplātib. diuinę volun-
tatis ineffabilē rationē oriri solet:
aut exuberātissimę prudētię Dei
profunditatē, cuius cōsilia nullo
uel abstracto intellectu compræ-
hēdi, multò minus dijudicari pos-
sunt humano sensu, qui seipsum
fallere sepius cōsuevit. siquidē at-
testatione ipsius diuinę sapiētię,
exclamātis, Per me reges regnāt,
per me Principes imperāt, clarissi-
mum est, diuino nutu hoc contigisse
& uolūtate, prout etiam eorū
quorum interfuit de Reip.
bono consulere, quā coniu-
ctissimas diuinis ac solertissimas
ipsorum rationes, efficacissimās
que fuisse cōstabit, si uel tantūmo-
do illa corporis & fortunę bona
perpendere & honorare potius

in te ea Dei dona quispiam uelit,
quibus tu AVGVSTEP. F. DE-
SIDERATISS. fulges, quàm in-
fantiam meam & linguæ rudi-
tam carpere. Esset sanè, fateor,
aliorum ætate, dignitate & elo-
quentia præstantiũ uirorũ, quod
de his dicèdi præripuisse illis uide-
or officium. at animaduertant me
nõ despõdisse animũ de reliquis
animi tui dotib. AVGVSTEP.
F. quo minus suo loco dicam: illa
ipsa qua silentiũ sibi imponi, idq;
culpa carere cõtendũ, illa in qua
excitatus sum magnitudine uir-
tutũ tuarũ, fretus quoq; clemẽtia
tua, cõfusus auiditate bonorũ qui
laudes tuas undecunq; profectas
audire gestiũt, & adductus deuo-
tione qua maiestatem tam amplã,
tam augustam tuam prosequor.

Præ-

Præfracto enim, mehercle, ingenio oporteret esse eos, qui lubentius audirent oratione quadam collatata & diffusa exquisitaque doctrina politissima, laudari eos, de quibus an in terris fuerint ambigitur: hoc autem unum expertissimum habetur, ut obscuro & detestandis natalibus in uitam hanc uenerunt, ita ingenij prauitate sceleratissimis quoque facinoribus eos nomen inuenisse, & studio uanissimo quorundam rhetorum, qui uitia eleuare magniloquentia, quam uirtutes uera & concisa laude prosequi maluerunt, quorum inanissimam iactantiam æquius est ut ipse declinem, ac ceteris quocumque ingenio possum exemplum præbeam, quomodo negligenda sint quæ auditu fidem

imminuunt, tu uerò FERDINANDE AVGVSTI P. F. præfens in terris numen & Reipublicæ lumen quibus nominib. probandus & excolendus. Præsertim utraque de tuis natalibus omnibus notissimis dicendum erit. In confesso est, ex gente nostra, qui nobilissimi haberi uolūt, eos genus suum ad Fracos referre, id est, ad ipsam naturam, quæ per se libera est & fuit semper, quod ipso uocabulo probatur. Ex Aboriginibus enim, quos solos Germania habet nunc, Francis, id est liberis, quin principatum deferat nemo est omnibus enim sunt præstantiores ac omni tempore ut in hodiernum diem sunt celebratissimi. His autem neq; Tuiscon, neq; Mannus pater aut rex fuit, quod fictis

fictis Annalibus, inconditisque
 carminibus probare, ac nescio
 quo prodigioso uocabulorum
 figmento altruere nituntur non
 nulli, hoc sapientiores & graui-
 ores ipsis Romanis, qui cum
 ludunt & lasciuunt, Pallorem,
 Febrim, Noxas, Floram, Ad-
 cam, propudia, Lauernam, Mutu-
 num, scelera, deos esse, creduli-
 tati superstitiosæ confingunt.
 hi tamen Pulchritudini, Experi-
 entiae, Fortitudini & Bonitati,
 non infulse diuinitatem quan-
 dam tribuunt, linguæ ignora-
 tione decepti, ubi Thiu Sekonen
 Gærmannen, Vuandeler & Guo-
 den, forma præclaros, fortitu-
 dine tota compactos, peregrin-
 nationibus exercitos, & bonita-
 te excellentes uiros, Dijs ortos,
 aiffa
 condi-

conditoresq; gentis appellant.
 Quapropter ut Iouis stirpem uan-
 nam, ut Herculis propaginem
 incertam mittamus, ij certe qui
 Aeacidarū, qui Aeniacū genus
 celebrare uidentur, nonos ho-
 mines, eosque paucos qui-
 dem, à pietate, à fortitudine, à
 latione uerborum magna com-
 mendant, cum unica appella-
 tione Teutoni, Maudali, Alle-
 manni, Germani uel Gothi,
 non unam personam, sed indi-
 genarum innumerabilem quan-
 dam multitudinē uirtute ex cel-
 lētem exprimant. In aliorum fa-
 milijs reperitur, qui maxima
 laude, qui minori uentur horū
 antē gloria patet atq; ingens est, ubi
 que floret, quacunque ad or-
 bis plagam te conuertas. cœlum
 ipsum

ipsum ac coelitum sedes occupat
magno numero. Nobilitatis do-
cumentum habet, quod externa-
rum gentium illusione nunquam
commixta, ipsis uero cum cete-
ris postea nationibus permixtis,
deferatur, quicquid excellit, qui-
quid extat inter homines hodie
præclari pietatis testimonium il-
lis exhibent, admiranda in orbe
templa & delubra: æquitate mi-
psorum astringunt Republicæ fe-
liciter institute: ostendunt inge-
nium urbes, præsidia munita, ui-
res prouinciæ, regna, imperia cõ-
stituta, trophæa, omnium aliarum
gentium calcatus fastus. Tantam
igitur tu ð AVGVSTE P. E. in-
ter homines, à tuis maioribus re-
cepisti claritatem, quantam ne-
mo alius, quantam sol inter side-

ra ha-

bet siue patris à quo generatus,
 siue matris ex qua natus es, quis
 rinari uelit stemma. Hinc enim
 Harpones, Gunthramos, Rapo-
 tos, Rodolphos, Albertos: illinc
 Alaricos, Pelagios, Garfias, Ray-
 mundos Berengarios, Ferdinan-
 dos, ipsa appellatione diuinum
 & ingens aliquid ferentes audiet,
 factis Burgundiacæ & Gothicæ
 familiæ, inter Francos præclaræ
 gentis fulmina experietur, ueròs
 que eos & genuinos stirpis tuæ au-
 thores & instauratores inueniet,
 quibus & ficta & uera omnis o-
 mnium ætatum gentilitas, uetu-
 state, gloria & imperio cedit. Iam
 si de parentibus ipsis dicendum
 nobis esset, quem cumulū, quam
 honoris & laudis struem agge-
 rere ingenio aliquo præditus pos-
 set?

set? Augusti Diui MAXIMILIA
NI sanctissimi imperatoris filius,
AVGG. genitor ac orbis deli-
ciæ quondam PHILIPPVS pa-
ter tuus, Regis gener, & tot regū
focer: IOHANNA, fide coniu-
gij exemplar æternum, genitrix
tua, tot regnorum regina. seriem
certè progenitorum maiorem,
atque gnatorum stirpem altio-
rem adducere posse uidemus, cla-
rissimam eam, Imperatorum,
Regum ac Principum enumera-
tione, quàm quæuis alia satis pa-
tens, & latissima prouincia homi-
nes hæctenus alere potuit. Si uerò
uel patria inter præclara Dei do-
na poni potest, ut meritò debet,
tu quidem illustrissimam nactus
es ò AVGVSTEP. F. duplicem
natura, iure cōmunem, atq; ad eò
unam.

unam. Equidē in libera hac Fran-
 cia, uel si mauis nobilissima Ger-
 mania satus, in Hispania terrarū
 optimis semper praelata, in urbe
 quā hęc inter tot illustres habet
 omniū nobilissimā, in lucē dicitur
 es. in illa nempe, quæ ad Riuum
 Iseccū oppidū, in cāpo Gothorū
 nominatissimo sita, Methymina
 uocatur, uetusis. Ebuleorū fo-
 rū, & toto orbe notis. emporiū,
 mercatorib. propter preciosissi-
 ma omnis generis mercimonia,
 propter Lusitanorū aromata, re-
 fertissimū & celebratissimū que
 cum reliquis regni urbes liberta-
 te propria uincat, nullis neq; pōti-
 ficis neq; regis officijs pregralia-
 ta, ipsam Hispaniam omnem
 p̄ Principibus foecundam re-
 gum natalibus uincit & superat
 2111

Anno Chri
sti 1503.

multorum una natale solū. Con-
tigit autem te nasci eo ipso anno,
quo ambitiosissima ueteratoris
senis indulgentia, deprauati &
spurcissimi prædonis crudeli-
tate, inconsulta successoris teme-
ritate Alexātri illud gloriosum,
Cæsaris augustum, & Iulij ama-
bile nomen indignissimè non so-
dabatur solum, uerum etiam Ro-
ma atq; totus orbis, cuius ipsa o-
lim caput & domina, dilaceraba-
tur, atque tot sceleribus cōtami-
nabatur, ut ipsum uitium in præ-
cipiti stare, atque omnis uirtutis
excidium imminere faterentur
tam ij qui nomen dederāt, quàm
illi qui abhorrebant, & nostratū
facinoribus nefandissimis cot-
tidie alienabantur à CHRISTI
religione. Eapropter cū uoces
illas

illas obscuriores, quæ emanarunt,
 cum omina & uaticinia quæ de
 conceptu tuo omni fide, omni
 humana sorte maiora circûlata
 tunc, & in omnium ore fuisse
 audio, minus profero: omittere
 me illa, ob id nunquam credi ue-
 lim, quòd silentio hoc meo alio-
 rum asseuerationem infringere
 coner: sed quòd unum hoc, quod
 in plurimorum adhuc conscien-
 tia, in æterna historia uiget, de cœ-
 lo profectum testimonium cer-
 tum atque clarum satis existimẽ,
 ad probandam necessitatem or-
 tus tui: sanguineas uidelicet illas
 cruces, quibus tunc largè pluebat
 ædium, cruento mehercle iudicio,
 labefactatæ persuasionis nostræ,
 & oppressæ Reipublicæ: cuius in-
 stauratorem oriri oportere, eoq;

continentibus piorum uotis exoptatum & desideratissimum tenatum esse intelligerent homines, afficerenturque summo gaudio, illo mense quo publicæ salutis & incarnati Verbi nuncium olim mundi lætitia innotuit: ea quoque ac tam præclara die, uirtutibus tuis peculiari & destinata, qua in fastis, nullius usquam gentis, nullius hominis, nullius rei insignior extat memoria, quam si nunc cum illa metnatiuitatis tuæ hora, benignū illud Iouis astrū notaret & insigniret, ad eō ut apud eos qui constitutionib. cœli & supernis uirib. in inferiora influentibus res metiuntur, grauissimū pondus & magnam uim auctoritatis habere uideretur, tristitia illa omnia in lætitiā solidā uersura.

Mēse Martio.

VI. Eid. Julio
10 Pomerdiana.

fura. Iam dignitas uultus, uera
Aultriacæ profapiæ imago ue-
nusta tua, ac membrorum decēs
compago, & si inter dona exter-
na fragilissimum omnium ha-
beatur, certè ab omnibus tamen
illud appeti haud ab re uidemus,
& laudari siquidem in unico eo,
quo sibi æuiterne & huius pul-
chritudinis cœlestis & terrestris,
quæ inuenitur, pulcherrimus cō-
ditor cōplacuit, in IESV CHRI-
STO filio, speciem ipsa laudat
scriptura, eam qua filios homi-
num excellebat. Et contem-
platio quidem illa intellectui so-
la incumbens, pulchrum tan-
tum amplectitur & admiratur,
ceu illud quod neque lubricum,
neq; exitiosum, neque flagitio-
sum unquam sit, quod non ad in-

96 AD FERDINAND. IMP.
fortunium, nunquam in calami-
tates deducat, in poenitentiam
non præcipitet, conferat autem
ad foelicitatem permultum. quo-
niam rarissimè ac si unquam in
terra uersetur, non alibi magis
quàm in homine uersetur: eo ue-
rò absolutissimo ac maximo assi-
ni ipsi pulchro, id est gratiæ, quæ
subtractis & separatis substan-
tijs particeps, radio Dei illustrata
per animum & corpus hominis
diffunditur, & ratione uisus audi-
tusque animos mouet atque de-
lectat, delectando rapit, rapien-
do ardèti inflāmat amore. Qua-
propter & apiculas natura ipsa
instructas dicūt, animal exiguū,
ut eam quæ forma inter eas præ-
stet, in regem sufficiant. illud quo-
que iudiciū ad plurimas gentes delat

delatum esse, cum eæ semper in magistratibus maiestatem & dignitatem corporum ueneratione & reuerentia summa profectæ sint. Proportionem autem corporis habilissimam in te, perfectioremque esse quam in ullo alio homine, demonstrat non excedens longitudo, quæ alias tam matura ætate conficit: & ea quæ infirma nulla tibi est gracilitas, aut obesitas hebes: sed integra constitutio, & quadrata suæ adimpleta numeris, ut mira sui ipsius noticia & fuga corruptio- nis, sextum iam nouenarium annorum; uitæ periculosum, firma ualitudine euaseris, diuinõ- que & naturæ beneficio, ad septimum formidolosissimum æta- tis gradum transfiliendum para-
D 5 tus

tus & instructus, ut diutius imperes, quem prius imperare oportuisset, licet parū referat quando cœperis: exemplo enim uirtutū tuarum sine termino imperabis. Hanc igitur augustissimā tuam speciem de coelo diuini plurimū traxisse, & animo tuo illustri in corpus migranti expolitum hospitium arcano quodam Dei consilio dedisse, quis non intelligit? Quoniam uerò recta nominum ratio semper fuit excelsa, atque adeò celebris, pleræque gentes in eorum scientia multum operis infumebant, existimantes in ipsorum uirtute eximia & admiranda mysteria contineri, ob id, magna certè religione, præclariores & digniores, easque quæ rebus maximè conuenirent, aut
quæ

quæ ad capessendâ gloriâ incita-
bant, nominationes suis indebât.

Tuû igitur ô FERDINANDE

AVG: P. F. nomen, quod Græ-

*ferr Er-
nant.*

cus forsan *τελεικλυτος* interpretare

tor, meritò apud nos grauis, &

sanctissimû habetur, & fato quo

dam tibi iniunctû fuisse uideri po-

test: denotare siquidẽ eum intelli-

gitur, quæ fama bonâ, quæ ardens

ad æthera cûctâ uirtus. Germani-

cam autem appellationem esse

nemo ambigit, qui linguæ no-

stræ notitiam habet, licet concis-

sam illam & aspiratione durio-

rem proferât Hispani. At arguet

*Hernando.
Ernant.*

quis diuinius hærentẽ me, in de-

predicatione eorum quæ in con-

curione illa rerum fortuitarû

consistunt. Initium itaque su-

mam ab ijs, quæ omni sine cõtroc-

uer-

uersia, præstantissima sunt & a-
nimi & indolis bona, quæ in ipsa
tua pueritia splendida atque diui-
na eluxerunt: ad quam augendâ
& confirmandam, cum patrem
trimulus amisisses, ac matris cu-
ra destitutus, quæ ipsa impotenti
amori conjugis mortui & do-
lori succubuerat, CAESAR a-
uus quondam tuus cœlesti cu-
ra & fœlici prudentia conspi-
cuus uir, magna sollicitudine præ-
ceptorem ex multis unum dele-
git, & tibi præfecit, lectissimarum
literarum magistrum, optimo-
rumque morum formatorem,
Hadrianum illû Traiectensem,
hominem bonum, & omnis am-
bitionis iactantiæque hostem,
quem non fortunæ beneficio, sed
uirtutis ergo, gloria semper pro-
secu-

secuta est. Cuius testimonio
(quod in eo gradu, qui inter mor-
tales summus est, clarissimum &
frequentissimum in ore habuisse
dicitur) in liberalibus studijs ita
te exercuisti, ut neminem tenu-
issimæ fortunæ, neminem ex
Principū familia uidisse unquā,
qui attentius, qui ardentius lite-
ris operam ea ætate nauasset, siue
tantæ memoriæ excellentiæ præ-
ditus esset, cōstanter affirmari-
& uoluptatum ac deliciarum pe-
renem in te contemptum statim
fensisse, nulla uerò aut intempe-
rantia aut gulæ uestigia, pleraq;
sobrietatis & continentiaē do-
cumenta, coniuncta Christianæ
uerecundiaē, quæ in hunc usque
diem seueritatem & austeritatē
quādam præsesert, ac contra mi-
nus

nus synceros aut parum castos
 mores acerbitatem tuam itaque
 doctissimi hominis & veri philo-
 sophi testificationem hanc, ut eo-
 rum qui te propius norunt, alle-
 ueratio certa comprobata per
 totum orbem peruulgata lingua-
 rum peritia & diffusa sapientia
 tua uerissimam illam fuisse osten-
 dit, confirmatioremque eam
 reddit, ista qua unus inter mor-
 tales hodie omnes excellis & pol-
 les temperantia, prodigio omni
 admirabilior. In excolendo certe
 & literis expoliendo te quam
 alijs foelicior fuit præceptor, inge-
 nium uiuidum, acre & sublime
 nactus. Sed adultior iam factus,
 nutritiorum officio & horra-
 tu, ardore quoque ingenij ad
 iuuenile decus adspirans, mo-

res dignos Principe, armorum
equorumque studium suscepi-
sti: procurfu, circumactu, fle-
xu equi admodum cautus, ad
illius edomandam ferociam, ad
regendum eius impetum solers,
gravi leuique armatura expedi-
tus, telo omni certus. Ludis eque-
stribus ob id non usque adeo
deditus, quod coæuos item no-
bilissimos & arte & agilitate
impares haud difficulter supera-
res & uinceret: reges uero pares
aut raro, aut nunquam, qui te-
cum certare uellent, reperires. fa-
stidiebas tu populi subblandi étis
acclamationes, qui nomen, quod
rebus maximis ac serijs, non ludi-
cris acquirendum tibi uidebatur,
Principis uidelicet Iuuentutis sæ-
pius ingeminaret & obtruderet:
quan-

quando quidem ingentem tuum
animum Hispania diu coerceri
non posse uideret, & excrescere
ea indies omnia, quæ in alijs me-
diocria, in te summa; audiretque
generosas illas uoces, quib. auos
meritis laudibus uehebas. hunc,
quòd eiecta barbarie, eaquæ in di-
uulsa orbis parte proculcata, Hi-
spanijs æternam quandam pa-
cem peperisset: illum, quòd ad
orientem & septentrionem de-
uictis gentibus, Italiam bello-
rum officinam subiugasse, atque
Imperij tranquillitatem confitu-
isse uideretur. Sed ut publice gra-
tulationi & ipsorum gloriæ de-
esse non posses, ita tamen non
subtimere te nequire aiebas, tuz
non nihil impotenti ipsorum uir-
tute detractum, cum ad eam pro-
pa-

pagandā aut Reip. quies conuel-
lenda, aut tibi occasio defutura
esset: quorum primum illud à spi-
ritu solidam & eternā appetenti
alienissimum, hoc, animo ad hu-
manam gloriam anhelanti mo-
lestissimum esset. Atqui feruido
tibi & uix dum ephebo, fortuna
intemperanter atque subitò ad-
spirabat, cum opinio singularis
& mirabilis quedam uirtutis tuę,
quę uirili etati anteuertebat, non
nullos percelleret, qui modestię
& uerecundię tuę regna deberi,
& honores auferri non posse
sentiebāt, quę aliàs cupiditate ni-
mia incensis interuerti facilè pos-
sent. subuerebātur enim tecta il-
la fortunę consilia, quę aui ma-
terni morte, Hispaniarū Sicilię &
Neapolis dominatum, hæredita

E

rio

rio iure offerrent, dein pietate & fortitudine aui paterni Mediolani Imperium, Gallicoque matrimonio quasi polliceri uidebant: licet suspiciones hæ omnes, æmulationem quandam potius pàrerent, quàm destitutam potentiam astruerent, ad quam honesto decore uadenti præsens ac magnus Deus uiam tibi præstruere & parare apertè uisus est. Paulatim namq; suboriebantur cærerum mutationes, inter quas tui nominis famam extendere & illustrare licebat, atque maximam pietatis, magnanimitatis & fortitudinis exiustimationem ostendere. Etenim uæcordi impetu ceu fractis carceribus assiliebat te fratremque tuum AVGVSTE
 for.

fortuna, quæ ambigua, innumeris fœda discordia & animorum dissensione peruicaci dilaceratis regnis, ac grauissimis rerum difficultatibus simul circumfundeat, & subdola feroculaque plurimum sibi licere minabatur: sed statim experta est, te fabrum eum, qui fortitudine mira duriciem eius obtunderet & emolliret, ipsamque indigniorem fingeret ad proprium suum animi splendorem. Quippe fratre CAROLO ætate maiore, ad Hispaniæ regna euocato, cum foelici nauigatione Oceanum traiecisset, & quæ ipse dederat, spe aduētus tui discruciatu diu & mora grauissima afflictu Germania, tandem magni Dei benignitate uoto suo

et AD FERDINAND. IMP.
eoque accumulato & exaggerato
potita esset, quod propitio nu-
mine & plenis uelis ad nos dela-
tus, ueram genitoris ideam, for-
ma gratiaque parem ostenderes,
ac ob id maximè, quàm ullus ali-
us à cōdito seculo patriæ suæ gra-
tior Princeps: quòd pietatem, sa-
pientiam & modestiam maiore
exprimeres, solidam quidem e-
am, qua non solum tranquillita-
tem Reipub. exornare & felicità-
rem reddere, sed firmare ipsam
& instaurare olim te possenutan-
tis orbis res existimatus, omniū
auguria & cōceptam hominum
opinionem uultus, sermonis, fa-
ctorumq; excellentia confirma-
bas, ijsque fidem faciebas omni-
bus, contra eum qui Germaniæ
uim inferre, aut aduersus eam im-
probe

probè moliri auderet aliquid, pa-
 ratissimum esse te, & ipsam Pa-
 triæ salutem acerrimum uindi-
 cem, propugnatorem strenuum
 te habituram. ad hanc enim exi-
 stimationē cū alij temeritate aut
 impietate perueniūt, tu una pie-
 tate cōtendisti. Euo lauerat enim
 paulo pōst pacis & belli arbiter il-
 le qui cū boni & eosummati Im-
 peratoris munia omnia expleisset,
 ad saperorū trāquillitatē migra-
 uerat CAESAR auus tuus AV-
 GUSTE P. F. cuius mortē tanquā
 PATRIS PATRIÆ Germa-
 niæ omnis inundanti lachryma-
 rum uenerissimarum profluuio haud
 dissimulāter elugebat, ac grauissi-
 ma illa animi molestia tabesce-
 re uidebatur, & uix ullam uel di-
 uinis oraculis expressam, aut hu-

mano ingenio excogitatam, inq;
casum funestissimum splendide
efformatam consolationem ad-
missura, nisi exhilarata fuisset pie-
tate tua, qua insigni, supremo of-
ficio, ac tam aptè exhibito, luctu
publicum expleuisse te, læticia-
que communi & ueræ initium
recens quoddam dedisse, concor-
di orbis testimonio ad nos usque
permanauit. Nam sano iudicio
tunc facile compræhendebant
omnes, optimam illam animi
tui affectionem, præsentem & sem-
per ob oculos obuersanti patriæ
nunquam defuturam, quum ue-
ri cultus Dei, sensibus humanis
incompræhensibilis, & ueneren-
tionis aui, quem postquam homi-
nem exuisset amplius non uide-
res, obliuisci non posses: una uerò

eademq; radice in Deum, in pa-
 rētes & patriā debita pietas sup-
 pullaret. quæ quidē ut manes
 sanctissimi Imperatoris perenni
 & exuberanti intuitus diuini gau-
 dio occupatos, exhilarare ampli-
 us nequeat, tamē quod ceu tradu-
 ces, traducem illam transfude-
 rint & propugarint ingenitam
 tuam pietatem **AUGVSTE**
 hanc, per sancta quadam illos
 memoria celebriores facit: ut eti-
 am te statim commendatiorem
 reddidit, in fratrem amor fer-
 uidus, quo flagrans, nihil inten-
 tatum reliquisti, quò iura ipsius
 defenderes, & dignitatem au-
 geres absentis: eo quidem tem-
 pore, quando imperium ambitio-
 ne impudenti & præcipiti largi-
 tione immoderatus petebatur,

quam omnem alacritate iuueni-
li uicisti, ingenijq; artib. effecisti,
ut ij quorū intererat, priuatūci-
modū atq; omnē speciem utilita-
tis honesto & maiestati publice
postponerēt. Expugnata itaq; fa-
ctione aduersa, præclara illa tu-
pietate, fratrem quē tibi ipsi præfe-
rebas, licet multo illi anteferrēt,
ad rerū culmen & sacrū orbis fa-
stigiū extulisti, congratulationi-
bus, supplicationibus & honorib.
diuinis in eū collatis præsens, in-
credibili quadā, atq; omnib. secu-
lis tantō magis prædicanda, quan-
tō semper rarior fuit fraternagratia,
quę tata & par tuę, historijs in-
seri nūquam, nec poetica elegan-
tia tā illustri depingi unquā po-
tuit. Nā sit ingens illud quod Cle-
omenes ad administrationē Spar-

te Euclidā admiserit, quod Ray-
 mūdus Barcino Garciam fratrem
 consortē regni acceperit. sit præcla-
 ra & illa Castoris & Pollucis uicis
 situdo, non tamē æquare sibi o-
 mino sociū multo minus ante-
 ferre uidetur. Tu uerò AVGV-
 STE P.F. ut frater, isq; solus impe-
 raret, appetebas: e contra uerò fu-
 gebas adminicula illa omnia,
 quę occultę euidā ui, ad honores
 & dignitates te rapiēti, suffraga-
 batur. Eidē ponderatissimis suf-
 fragiis orbi præfecto celsisti lubēs
 hereditate tot regnorū, auita Au-
 strię provincia contentus, ex qua
 aurum argenti ac omnis generis gē-
 marū à maioribus multis seculis
 congestum atq; inestimabile the-
 sacrum ultrò detulisti, ne uero bel-
 licę pecuniarum robore destitutus

cópetitori suo potētissimo, eiq;
ob repulsam cōcitatori succum
beret, nouitate regni imparatus,
& consiliorū cuniculis uique ar-
morū aperta oppugnatus. Quē
mox Belgico quoq; & Italico bel-
lo implicitū, haud minori pieta-
te, sed maiori & eximioris sapien-
tiæ laude, ad immortalē factisq;
ingentibus postmodum auctam
suam gloriam primò armati,
cū consilijs & diligentie Hadri-
ani uiri optimi coniungebas au-
thoritatem tuam, quam Infans
inter Hispanos, alieno quoque in
orbe habebas, fauore & amore
populi præstantem. potuit enim
tunc, cum ciuili tumultu, patria
tuæ Methymnæ & Bæticæ o-
mni calamitosissimo, incēdiorū
Cantabrico, quod extrema regni
affa-

afflauerat, omnia flagrarent, po-
tuit inquam, una illa uirtutum
decore celebri tui nominis com-
memoratione & literata adhor-
tatione, furentis ille fortunæ im-
petus cohiberi, qui ab initio nul-
lis armis, internicione tantum &
excidio rerum omnium fisti pos-
se uidebatur. Quod quidem ut
CAROLO cuncta ad uictoriam
opportuna atq; facilia effecit: sic
te AVGVSTE P. F. certis pas-
sibus, ad eam quam modesto ani-
mo contemnere uidebaris, ad fir-
missimam uidelicet felicitatis
possessionem ducebat. Cuius e-
tiam dudum author tibi auus MA-
XIMILIANVS sanctissime me-
morie uir, qui Sarmatiarum presi-
dio confirmasse, ac ita totius
Europæ uires ad augendam &
de-

defendendam dignitatem tuam
cōtraxisse uisus est, cōnubij spon
sione, eius quam tandem thoro
Augustali cōiungebas, ANNAM
quippe duorum amplissimorum
regnorum hæreditate potentis
simum uirtutum uero illustri
orem reginam, quæ amabile &
dulcissimū illud benedictionis
& doni Dei nomen, uti faustum ac
felix aliquod omen domui tuæ
amplissimæ inferret, uirgo ipsa
na omniū pietate præstantissima,
forma lectissima, fide cōiungit
ligiosa, fecunditate læta uxor. quæ
cum opulentæ dotis emolumen
to, res tuas mirum in modum au
ctiores fecisset, leni & elegantia
tæ iucunditate, curarum semper
& laborum molestiam mitiga
bat. Laudabunt alij, Liuiam, ad u
tia

tiamariti coniuentem, ob idq;
ab eo tam perseueranter proba-
tam: hanc certè incomparabi-
lis ingenij mulierem, constat spes
parum decoras per totam uitam
improbasse, castis auribus repu-
diale elegantias & amcenitates
grauitati uel authoritati detra-
hentes. Exornent licet Poetæ flo-
ribus suis Helenam illam, & ue-
nustate conficta: hanc illibatus
decor, & succus ille uigore natu-
raliq; colore blandus, ipsa Sarra
commendatiorem reddit: & He-
stere multo admirabiliorem is
quo prædita fuit, corporis & ani-
minitor illustris. Quoniam uerò
amplitudo & splendor diuinus
illius foeminæ sacratior sit, quàm
quod ulla eloquentiæ humanæ
facultate contrectari debeat, aut
inge-

ingenij alicuius humani acrimonia illustrari possit, nullis uotis Ciceronem ab inferis in hoc reuocandum putarim: sed cœlestem uocem repetendam omnibus, quam è cœlo profectam, Dauid ille ueri & summi Dei perpetuus, uerus, & doctissimus *lyanmasis* Epithalamio decēti suauiter, ac quàm de ulla alia omnium seculorum fœmina, magis uerè & propriè profudit, de ANNA illa tua AVGVSTE timēs Deū & in uijs ipsius ambulās uir. Nam ipsam ex benedictione diuini numinis uitam abundantem & columen domus tuæ quis negaret? quis Mandanes uiti non præferret? quandoquidem ea fidei radice fixa, propagine humilitatis depressa, sacrae scripturae admini-

niculis religata, uirtutum iugatione concinna erecta, charitatisq; clauiculis firmata, uerè de CHRISTO persuasioni tenaciter semper inhæsit: mortalis autem conditionis memor, neminem inferiorem cōtempnit unquam: multis uerò beneficijs affectos homines, exemplo suo, contra originis reatum innocentia operibus niti edocuit, ac mundanas procellas contemnere. Ceterùm fecunditate non solum feracissimam fuisse eam constat, sed omnium uitium earum, quas uultus ostentatrix monumentis euulgatis iactat, uictricem miraculo quodam ornatiorem: hæc enim uitis, transformatione quadam, illustri & diuina, Dei uoce commendatas oliuæ plan-

plantulas tibi protulit, eas quoque
notabili numero, perpetuo pu-
bentes, teneras, atque obtutui gra-
tissimas, quæ mensam tuam di-
uinis philosophiæque animum
pascentibus epulis instructam,
dulci nominis odore, flore expe-
ctationis læto, & solido virtutum
refrigerio inumbrant. Naturæ
quidem comparatum ita est, &
seculo hoc tuo tuorumque exem-
plo comprobatum AVGVSTE
P. F. odoris omnium florum ef-
ficaciã omnẽ hebetiorẽ esse, prius
quam mixtura olei vim aceri-
mam concipiant. quod si cõfere-
tur cum eo, quo æquiparari po-
test ac debet meritò, Rege uideli-
cet uirtutum, sapientiæ & huma-
nitatis opinione, regni firmitate
& amplitudine hodie excellen-
tissi-

ūssimo SIGISMUNDO AV-
GVSTO genero tuo, Sarmatia-
rū Principe, nihil tam erit apertū,
perspicuum æquè nihil, quàm
quòd eam pietatis, literaturæ &
militaris disciplinæ per orbem
terrarum diffusam huius fragrā-
tiā, suavitate & acrimonia gra-
tissima, conditiorem reddiderit,
complexu suo & fructu hilari
pinguique, germen oliuę, primo
tibi partu editum. ELIZABB-
THA nempe F. tua, illi coniunx,
ad radicem uerā CHRISTVM
tralata: haud prius tamen, quàm
eum clementiæ & misericordię
post se reliquisset saporem, & iu-
cunditatem, qua illecti Poloni,
expertissimorum agricolarum
instar, eiusdem generis surcubū
prestantissimum abs te peterēt

F. soro-

sororē demortuæ CATHARI
 NAM: neque precibus parce-
 rent ullis, neq; conditionibus ab-
 sterrereentur quibus impetraret
 regno suo Dominam, septimo
 loco tibi natam, quòd etiam in
 ordine, eidem numero diuinita-
 tem suam non defuturam crede-
 rent, quam aliàs summa maiesta-
 te rebus quę sub sensum cadunt,
 & septenario compræhensis sa-
 lubri experientia, inesse semper
 probatum fuit, dimensionibus
 extremitatibusq; perfectam. Iam
 ut pacis signū oliuam esse ueterū
 recentiorū & doctorū hominū
 scriptis & multis exemplis decla-
 ratum, sic sacris oraculis proditū
 est, à prima proximam unita-
 tem, id est, binarium semper ipso
 suo loco, mediatoris rationē con-

timere, essentia quoq; & sacramē-
 to. Id aut cum ei soli, qui Dei fili-
 us & Deum & homines reconci-
 liauit, proprium est, ad membra
 tamen ipsius haud ineleganter
 deruari potest, quando quidem
 ea pace filij Dei fiāt: ad quā stabili-
 endam genius, gratia & amabili-
 tas ut requirūtur, praeipue, ita in
 MAXIMILIANO secūdo geni-
 to tuo, tanta dulcedine concur-
 rūt, ut orbis omnem consensum
 ad se rapiāt & expleāt desideria:
 qui dum in unius huius Regis nu-
 tu acquiescat, ad tanti Principis
 iussa commotus quoq; subsideat
 iubens, deseratq; illi sponte, quē
 multi à suis extorserunt hono-
 rem, & nomen quo celebratur
 FVNDA TOR PACIS. At
 de illa quæ hunc insequitur, de
 F 2 AN-

ANNA filia tua quid dicam, ni-
 si quam in senectute confiteatur
 Psaltes magnus, oliuam sibi adfer-
 re læticiam, eandem hanc attu-
 lisse Principi, potentia, usu rerū
 & gravitate maximis regibus
 comparabili ALBERTO Boio,
 coniugi suo non solum, sed ceu
 numen aliquod suis omnibus hi-
 laritate & fœlicitate ingenti illu-
 xisse. Mittamus nunc ex Hyper-
 boreis, ex claua Herculis ementi-
 ta germina: euauerūt enim iam
 dudum illam quoque Minertæ
 arborem Persico igne adustam,
 Veientanum, & albæ gallinæ
 ramusculum sublanguentem &
 de cœlo tactū rideamus, quibus
 ipsi Olympiorum, Athenarum
 & Romanorum uictores tan-
 to opere superbiebant: supereste-
 nim

nim nobis, semper uernans ac læ
 ta illa soboles. **HERDINAN-**
DVS, quaternarij plenitudine
 ac fortitudine sua inuicta, quam
 ex hoste fœda fuga, sanguino
 lentoque prælio profligat, cer
 ram insuper galatrum magnitu
 dine partum, ac Reip. Christianæ
 decreto cognomen delatum illa
 lileat: cum is sit, qui publicæ ac
 chatione tam **PER SVAVI**
SIONIS, **CHRISTIANAE**
ASSERTOR, quam **MAIEST**
ATIS ANOBVM **STYLIGONIS**
 appelletur & dicatur honorisimè
 Ceterum cum puritas huius au
 boris tanta, ut apud Cilicis, ubi
 fecundissima est, cultum quam
 castissimorum puerorum, nullum ad
 uentat, nec oblatione ullo quis
 emolumento aggrediatur, nisi col
 .55b

lecturus iuret, se quam ab uxore
 legitima aliunde non uenire, qui
 narij quoque ratione, quo mundi
 ties superioris machinae perfici
 tur, exornatam uidemus, illam fru
 tificam castimonie parentum imi
 tatrice, & uirginis genitricis no
 menclatura preclaram MARI
 AM, sacro nuptam & toro puro
 coniunctam GUILHELMI Vici
 pitorum & Vbiorum principis, qui
 non tantum omni regno opulen
 tiore provincia qua spectabilior,
 non literatura qua ueterib. princi
 pibus excellentior, non pietate
 clementia aut rerum experien
 tia, quibus nemo illo superior, ut
 rum etiam una coniugij fide, ut
 uxori nunquam cedit, sic mortua
 les omnes superat penula, sagor
 toga ornatus. Acriet dem
 dea.

deam cenitas plantulae illius, quae
 fenarij geneseis auxilio, & uiquam
 in emolliendis durissimis rebus
 habet olea, in componendis im-
 mortalibus mortalium dissidijs
 plurimum amabilitate ualitura
 uidetur **MAGDALENA**, au-
 spicio felicissimo propagata. Au-
 det huic & illa, quae singularitate
 mundam exprimit, propago or-
 tionarij iusta nequalitate perpo-
 lita **ELEONORA**, conlitata
 seminate, quae diuinitati sem-
 per dicatum fuit, & in uenarij be-
 neficio perfectum, uera & pre-
 tiosa **MARGARITA**. Sed ui-
 ni, & matri etiam nunc adludie
 famentum illud, quod oliuae
 explorata soliditate, aeternita-
 tem adstruebat, denarij princi-
 pio propagatum, mira quoque

AD REEDINAND. INF.
celeritate & fructus spiritus &
felicitatis eius finem adsecutus
IOHANNES ille omnium iudicio,
omni ratione beatissimus
quibnatus, expiatus, incorruptus
præsto euolauit. Præterea irati
mari imperare dicitur ex oliua
superfusus liquor, cuius exemplum
in illa nomine BARBARA elo
cet, quæ & gratuita undenari
gratia, & innata mansuetudine
uina illam egregie exprimit. Ita
quæ in aut non dum opere affi
ceret, quæ exspediatione prædeq
ra non impleret, uiriditas illa æter
na, quæ in illa stirpe sese profu
dit, diluodeno, qui de celestia & di
uina meretur optima, sanctissimam
certè numero prædara, in d. q. s.
R. O. L. G. nempè, quæ in fatidico
rum de uatum, effata aperit, et
clare

dare innuunt esse eum, qui ipse
 habeatur, est que S P E S M A D O L
 M A S E C L I. Nunquam inedi
 us fidius ab ipsis Grotijs excultae
 rioduces laticores excreuere, qua
 illa, quae scelic in hoc mundo ap
 paritionis, pio erga: Deum pra
 parationis ac eleuato ad contem
 plationem diuinam, nuro ero
 detorantur, modici sese erigunt
 quodam tep emione, nobilissime
 in speciosisime, M R S M L A I
 H E L E N A S I O J O H A N N A
 do benignitatis diuinae diuicias,
 do benevolentiae, diu opulentiam
 ineffabile, quibus A V G V S T I
 P. H. in Sion hac militante pio
 rum congregatione, benedicta
 summi Dei, exemplis conforue
 riturum, quos fide & timore
 domini optima ac maxime cona

sequuntur. O fecunditatem, qua
 possessionem bonorum colonie
 illas sempiternae beatae Hierusa-
 lam, numerosa successione, in fi-
 lijs dulcissimo aspectu hauris, in
 nepotibus firma & certa promil-
 sione inuadis: ac ex ijs quos Deo
 genuisti mortales, propter edu-
 cationem piam, immortalitatis
 usufructum in hoc tumultuosis-
 simo seculo percipis, pace Israe-
 lis olim fruiturus aeterna. Que
 rogo Lampedo? quae Berenice?
 quae Curia aut Fabia regum, o-
 lympionicarum, oratorum, se-
 natorum, ue genere illustri, huius
 nostras conferri posset? O felicis-
 simam partu foeminam. O mori-
 bus sanctissimam. O contuitu di-
 uinae essentiae beatissimam. fili-
 am, sororem, matrem, socrum

regum, Augusti coniugem. Hæc
 me hercle, est palmas præclara, ex
 uite CHRIS TO propagata, ij
 sunt à patre agricultore cilli imper-
 tioluxæ ramuli, concordia natu-
 re & spiritus augmento conore-
 ti, nectare crucis animam ineb-
 riantes & omphiacino, vigilan-
 tia sponfi aduentum exhilaran-
 tes. Marij, profectio, Maximij ab
 bore, ab Africano delaudata mul-
 to dulciores. De Diua igitur illa
 ANNA tua AVGVSTE P. B.
 & si uidear uirtutum admiratio-
 ne correptus, huc orationis meæ
 tenorem diduxisse; pac. ingen-
 tia dixisse: tamen quæ adhuc di-
 cenda essent, his insigniora, fa-
 teor ingenue, ingenij faculta-
 te destitutum uis prætermitte-
 re. hoc autem fieri magno meo
 do-

dolore, attestor te ipsum & terq;
quatenus beate spiritus, qui in
aeterna illo domo proculdubio
eo qui in nocturnis tibi superest
amari se, de quoque alia, quam de di
uinis beatissimis in te cura, destinatu
de manitorius Dei consilium ac
celesti, supplicij tuo suffragio,
Recipiamis. Quia uero abun
de tibi lacrimis plentissimis, &
mariti & filiorum luctu parenta
tulum sit, gemituq; publico: qui
conjugis uiri gloria atque centi
mentissima uiduitate, quam neq;
Paulus ipse tam seueris legiti
strinxit, neq; turrit ullus natura
modestia magis deora uide, perpe
tuo satisfacit deniq; quod optimo
indolis splendore, sanctissimorum
morum professione, quam se
perstites nos, abs te profectam &
in

in filijs illustré esse uidemus, sem-
piternaque laudis tuæ comme-
moratione accrescere sentimus,
& uirtutum tuarum mercedem
quam aliena inopia negat, cum u-
latam tibi tuorum copia repen-
dit ea propter ad institutū meum
sermonem gressum iam refero,
atque ad **AVGVSTVM** mari-
tum redeo. Quem nouellum tu-
um sponsum ut sacrosancta lex
immunitate donabat, sic ab ar-
cana cœli potestate & concursu
syderum iniquiori, de placitis &
saceris ritibus, quæ exoriebantur
factiones: dein Rhodi, Tauruni-
que accessione exultantis Turcæ
bellici conatus, & prouincię Au-
striacæ secessiones diræ conti-
nuò exercebant. At te ò **AVGV-
STE P. F.** fratre iam uictorijs
Bel-

Belgicis & Imperij titulo claro
adauctoq; in Hispaniã nauigan-
te non is, qui à conuiuio celesti
reuocare solet, impedire potuit
affectus, quò minus consilia susci-
peres, remedia perquirereres, & op-
poneres artes impendentibus ca-
lamitatibus. Vicarius namq; fra-
tris, ad primarium & uetustissi-
mũ Germanorum præsiðiũ se-
natus maiestate, artificum & ne-
gotiatorũ frequenti splendore &
militari prudentia foelicem urbẽ
illam Noreimbergã per maxi-
mum idq; iteratũ Comitium de
Rep. agebas & tractabas: tãta qui-
dem sapientia, ut in hanc usq; diẽ
uniuersum orbẽ pœnas dare, &
maxima ignominia uideamus lu-
ere temeritatẽ spreti consilij tui,
quod doctissimi & lógè grauissi-
mi

mi præceptoris tui Hadriani san-
ctimonia præclari Pont. Max. cen-
suræ coniunctū, urbis Romanæ
& aulæ uitia, insuper uniuersicle-
nitā probrosam repurgare, ac
ex uerbo diuino, insipido zelo
præsumptā dedecorosamq; quo-
rundā licentiā comprimere po-
tuisset, si suspecta morte hic ui-
tam non finiisset, aut salubriori-
bus monitis plerique aures non
denegassent, quas habent ad o-
mne imperium aspide multò ob-
turatoriores, ad omnem gloriolæ
aut emolumentum bombum cer-
uo omni erectiores. Interim
enim dum de pace Reip. luditur
strennuè, scelera acerbè altercan-
do lucramur peruicaces, quæ sub
latis atrociorū uexillis aggro-
meratisque à stitua collectiorū
ma-

manipulis, ordine uniuersi distur-
bato, pietatis fūco hinc inde gra-
fantur uel hodie, ut ad Imperij
molem suscipiendam, eaquē ex-
tirpanda magnam necessitatem
tibi imposuisse uideantur, tan-
tam quidem, quantā incubuisse
accepimus ulli unquā neq; mor-
tali neq; heroi, neq; ab antiquita-
te & magniloquētia cōfictio im-
mortali Deo: quorum collatio-
ne & euentuū & uirtutum ma-
gnitudine superior euasisti sem-
per, ingenio excelsissimo, quo in-
quirendo, cogitando, ac delibe-
rando, omnes impietatis discor-
diarum & licentiæ causas, ut flo-
rida esset Resp. euertere solitus
es, cum eas ad comparandam ty-
rannidem alij ceu præcipuas ue-
nati sunt occasiones. quod quidem
facilli-

facillimè apparuit, latronis truculentissimi Solymanni consilijs & artibus nefandissimis uerum esse. Nam is tum sororium tuum **LVDOVICVM** propter ætatem infirmiore, propter gentis suæ, propter externorum æfinitimorum in proprio periculo, pro aliena salute dissolutam segnitiam, iniuriæ opportuniorem & expositum omni, nõ tam cito percepit, quin subito infestis armis circumuentum iuuenem, & stolidè pugnacis cucullati Tomorœi temeritate subuersum uita spoliari & regno. quod impia populatione, abductis & cœcis supra centum plusquam quinquaginta mille hominibus, deuastatum scedè Zipolius Ioannes, ut precario possedit, sic

G

sup-

supplex maiori ex parte, summo
aut Reip. Christianę periculo, in
gluuię barbarorū immerfit. Ex-
cepit aut tunc publicū illum lu-
ctū, lachrymis tuis iustissimis co-
mitatū, non aliqua fortunę indul-
gentia hilarior, at ingens maximi
Dei benignitas, quando sublata
perueteri cōtrouersia, ipsa salus
hominū res respicere uisa est atq;
urgere, ut comitiali concilio, au-
thoritate & acclamatione pu-
blica soleunibusque ceremonijs
rex Boiohemiorum legitimus et
ritē consecratus, defensionem
Reip. susciperes. Eam enim inter
diuina & humana maximam,
nonnulli summa armorum con-
tentione ut obtinerent, dignissi-
mam iudicarunt, quam deinde
ijs ipsis lacerarunt. *scdè: tu uerò*

in rerum natura pulcherrimam
 pulcherrimè, æquè uidelicet &
 iuris ratione aggressus, mente
 pia, à qua uniuersitas rerum &
 omnis humana actio pendet, ad-
 ministrandam illam tibi propo-
 sisti, quam auctoramento rectè
 factorum, tolerantiaque laborū
 mira, obligatissimam tibi reddi-
 disti. Nam mox procerum & sa-
 niorum studijs euocatus, non in
 qua ratione, sed uetustis & no-
 uis fœderū legibus orbatā Rege,
 optimo iure Austriaco sanguini
 debitā prouinciā, fortibus armis,
 nouo homine, importuna assen-
 tatione, ac ambitione inani ad ty-
 rannidem prouecto, Turcis quo-
 que expulsis, obtinuisti, cum AN-
 NIA tua ex usu uictoriæ coronata
 fuit, & Rex appellatus, ac ita rara
 G 2 foeli-

foelicitate auctus es eo regno,
 quo ab usque Nicopolitana Thra-
 cica illa clade, per annos deinde
 centum & triginta, ceu specula
 orbis Christiani usi sunt, & muro
 tranquillitatis Reges antecesso-
 res tui: quo tu iam alterum &
 trigessimum annum, firmo &
 hostibus opposito propugnacu-
 lo Reip. uteris & uirtutum clara
 palaestra. Ecquis enim sine diui-
 no numine fieri putet, quod ab
 amulo, in omnem calamitatem
 miserrimam praecipitatamque
 prouinciam tam diu defendas, ac
 elatissimi animi praedonem, que
 Asiae uires & Aegypti potentia,
 uictorijs indomitum uel bicti-
 nium tantum sustinere non po-
 tuerunt, tu per tot annorum cur-
 ricula distineas, simulq; obsistas.

ne iustis uiribus in uiscera nostra
penetrare possit, insania exitiali
& peruicacibus animorum dis-
sidijs, strata illi atque tam aperta
ma? quando quidem uerae pieta-
tis immemores, maximi infimi-
que ubique dissideant, & in con-
tumeliam nominis Christiani,
fidei rabidisque plusquam ci-
uilium bellorum moribus acie-
busque fraternis, ad conculcanda
sacra & profana omnia aditus,
in omni occasione attentissi-
sime, uigilantissimo capitali no-
stro hosti, pateat. ô spectaculû
quo ipse sol, hac integra serè ho-
minis aetate: ô certamen quo ne-
hil unquam uidit aut lætitiæ, aut
curæ maiori, quam efferatæ im-
potentiæque belluæ te colluctari,
cuius immensæ uires, cuius doli

innumeri: idque alternante tot
 ties, & durante fato. quo enim te
 tue ad Tocaium, Viennam, Lu
 xemburgum, Megeſam, in Car
 norum finibus, ad Babotſcham
 uictorie illuſtriores, eo execra
 biliores dici poſſunt inſecuta &
 ad Budam, Ezechum, Peſtum, a
 lia que aut ſegnitate aut perfidia
 Ducum, uel iniquioris fortunæ
 inſidijs acceptas elades, quibus
 perniculis tamen, & æternis inat
 ſtimabilibusq; ſumptibus prudē
 tia tua ſufficere, & animi fortitu
 dine inſignis ſanguinolentis tot
 prælijs uires ſuggerere hætenus
 potuit, uirtuti tuæ tuiſq; tantum
 opib. innixa, deſerta licet & cōſi
 lijs frustrata, nobis ſemper miſe
 ris & luctuoſis, dum nonnulli in
 alieno orbe, qui proximus graſ
 ſatur,

satur, hostem quærunt: alij insigni uacordia, & detrimento & periculo Reip. tanto plus gaudij sentiunt, quanto minus ad pacem publicam parandam, aut bellum sacrum & finitimum conficiendum, extinguendamq; Lernam illam, subsidij aut opis, ab ipsis impetrari potuit. Iactabunt ne amplius Cyrum Persæ illum, auctore, rana multo imbecilliore, animo angusto, auaritia uerò tanto, ut uel illas tantum, quas Scythæ unicas habebant opes, maiorum scilicet sepulchra, absorberet, sitim autem, nisi proprio cure, extingueret nequirit. Num Macedones Alexandrum suum, effeminatissima in orbis parte uictorem, adolescentem, patrijs, Græciæ opibus,

G 4   omni

omni copia instructum, Perlarū
perfidia adiutum, in ipso gloria
cursu, alteram fortunā nō exper-
tum, ac uita decedentem? Num
Romani Scipionem, quem Afri-
cani nomine potius, quā iure
alicuius contra Carthagenesē
confecti belli gloria nobilitarūt?
Plurimum mehercle, mutilata
inter homines, tot seculis litera-
rumque monumentis celebrata
horum laus, & quasi decurtata
quædam sibi sentiet olim: cum
grata posteritas commemora-
tione pia, celebrabit & admira-
bitur perpetuò florentissimum
nomen tuum ò AVGVSTE, e-
docta clarè: quòd regnis inha-
ris, tantū abfuisse, ut etiam non
nunquam maximis cedendo ex-
ctos & exules restitueres Princi-

percarereque uolueris potius e-
 molumento, opulentissimi eius
 quod Danubium Rhenumque
 interiacens, Harziana sylua ali-
 quando inclusum, Harzoman-
 nis habitatum & Boiohemis con-
 iunctissimum fuit, quam Sueui-
 cis armis pulso, tibi uero supplici
 eius Ducis, deesse beneficio, quo
 genti tuæ illum perpetuo deuin-
 ceras. Id equidem adhuc non per-
 spicuum est, quis nam mortali-
 um effertissimarum gentium
 bello tam dubio Marte exercitus,
 eundem animi tenorem semper
 retinuerit, imò ad malignioris
 fortune plagas omnes fortior
 insurrexerit: cum e conuerso ex
 rebus tuis gestis omnibus eui-
 dentissimum hoc sit, quod exp-
 gua sæpius manu facinoræ ag-
 gres-

gressus, ad quæ perpetranda complures Monarchæ, qui omnibus fuerunt temporibus, uniuersas orbis uires coegissent. Potuisti bone, belli detrimenta uniuersa, æquiore animo perferre, nullam unquam contumeliam dignitatis passus. At qui omiſſis fabulis, quem inuenimus huius seculi si res spectemus, qui te maiora pertulerit? tu enim haud mani nominis splendore ductus, sed amore in patriam & pietate flagrans, iustissima bella confecisti, ut potestatem Reip. procurares, nulli unquam quam tibi ipsi imperiosus victoria, aded ut neque eius usum tibi indulgeres; at semel atque iterum non solum æmulo regni, uerumetiam sacrario seculorum

lerum, hosti omnis religionis &
 fidei, precanti tamen, & sub-
 bliandienti pacem aut inducias
 conditionibus tolerabilibus con-
 cederes, quas ad omnem occasio-
 nis aut uertentis fortunæ nutū,
 fidei corrumpere, uiolarent,
 que impudentissimè, etiam no-
 minis tui nota, qua non unquam
 dementia illa tua ceu parum
 decora quædam facilitas, ab ini-
 quioribus uirtutum æstimatori-
 bus, traducebatur: cum neque i-
 psi huius Imperij, auspici Iulio,
 proxima dijs, benignitate inferi-
 or unquam fueris, aut simplici
 liberalitate minor. Opinor au-
 tem, si abrupto sermone hic
 finem imponerem huic meæ
 orationi, nihil ijs per mendaci-
 um afflictum esse, uideri posse
 sed

sed prætermiffa larga de rebus
tuis dicendi copia, egregiam
tamen Principis absolutiffimi
imaginem polteris me depin-
xiffe maiori ex parte externis
naturæ & fortunæ bonis per-
fectiffimam. Ac fi animi tui do-
tes **AVGVSTE**, enumerare
contendam, prius à me dicta
perfectiona futura nihil dubito
id uerò quod præftare poffim,
fubdifferere iam incipio, tam in-
genij tui, quam exemplari deli-
tutus, à quo, maturæ iam uir-
tutis ac summæ pietatis, indolis
tuxæ fimilitudinem quandam,
antiquitatum monumentis ce-
lebratam, libenter transcriberem,
atq; huc transferrem. Inger-
tia uerò dona tua effe, numero
omniq; eo ponderofiora pul-
chre-

chreç; absoluta, id testari potest
 quodd inusitata quadam scelicitate
 te virtutum opumque cumulo
 exaggeratus frater tuus CARO-
 LIVS, commoto iam oriente,
 & occidente conturbato, oneri
 firmè succumbens, laborum
 socium postulaverit, ac ex mul-
 tis qui freti familiaris & fortuna-
 rum splendore innixi petebant,
 te unum eligeret, quem CAE-
 SAREM appellaret, dignitate
 &que parem assumeret & con-
 stitueret Imperij successorem &
 heredem. decernebat enim ve-
 rum esse, quod fausta acclama-
 tione omnium audierat, & con-
 sensu receptum, ad propulsan-
 dum tollendumque publicæ sa-
 lutis periculum, pietatem tu-
 am religionis amori coniun-
 Etiam,

Etiam, maximi momenti fore, in
 sapientia quoque tua ea consilia
 contineri & florere, quibus pio-
 rum Principum & Christiano-
 rum Regum mentes reconcilia-
 ri & excitari possent, in super
 accendi ita, ut ex communi con-
 cordia tandem de Sacro bello, de
 Germanorum gloria & salute
 omnes cogitarent, incompara-
 bilis gloriosæque & æternæ vi-
 ctoriæ, freti fortitudine tua, &
 certi. Sensit profectò statim
 Germania ac intellexit, quàm
 fausto præesses, ac quàm solida
 fydere ad motus rerum summæ,
 omnia fato & prudentia tua, cu-
 rares probè, absente etiam fratre
 atque illo in Africa Mahume-
 tanam potentiam subiugante.
 quo quidem tempore, tuis cons-
 cilijs
 filijs

filijs regnum nefandissimorum
 & impiorum latronum excisum
 nemo dubitat, quod apud Bru-
 tios Mediolano, ad uetus Tan-
 chne templum, sarcinator uilis
 Bucoldus, pollutis sacris & hu-
 mana euersa lege, magno motu
 orbis instituerat. *Albae* Cōtigit
 uerò tibi *AMIGVISTE* EUPH. *Fe*
 quod deesse nequit ulli, qui orbē
 nominis sui fama complere po-
 tuit unquam: nam claritatis &
 gloriæ hoc nomen, postquam
 acceperas, in ipsam expectatæ
 tranquillitatis tibi datum, neque
 negotio uacuum, neque ocio quie-
 tum tempus aut monumentum
 aliquod tibi reliquit, propterea
 quod per suasionibus uarijs di-
 ducta ac diuaticata Germania,
 non uno loco, sed ferme singulis
 in

inlecticis, & dies & noctes, ex
 diuersa sacrorum placitorum
 interpretatione assidue rixetur
 & alterocetur: patris quoque ac
 filiorum, coniugij fratrumque
 odium excitet atque alat, dum
 hic altero sanctior haberi uelit
 priuatus, ille genere inclytus,
 opibus atque animi robore con-
 firmatus, imagine pietatis cau-
 sas iusti belli uenatur: certissimis
 & secundis omnino uotis, qui
 honesto religionis tuenda pra-
 textu, & ambitio & audacia
 sectatoribus & auxiliatoribusque
 haud careat, & ubique fucata
 pietati ascitus splendor, suffrage-
 tur. quo fit, ut aliquo inclemen-
 tiori fato, ingenio, opibus artibus
 que aliàs excellentissimo huic se-
 culo, ea quae ad posteros perma-
 nare

nare debeat, infamia æterni dis-
sidij ceu propria ac peculiaris ob-
tigisse, haud iniuria æstimari pos-
sit. Hæc tâta equidem sacrilegia,
quib. modis expiarêtur & iustra-
rentur, quod ueræ pietatis mu-
nus est, omni cura hæctenus insti-
tuti, ac semper inuigilasti: in con-
siliis adscitis optimis quibusq;
ac doctissimis uiris, qui colloqui-
onibus dissertationibusque, gra-
uiores scripturæ sententias inue-
stigarent, scrutarentur, & popu-
lo sincerè interpretarentur, quæ
perperam à multis & ambigua
solutione contorta, Christiani a-
moris nexus & uinculum dissol-
uerent: incepto hoc tibi unum
maximè decorum, & exitu ma-
gnificum fore arbitrans, si ad-
diuinas leges reuocares, quæ ab

H Apo-

Apostolorū ac primę piorū congregationis ritib. defecissent infano sensu, abusu aut preuaricatione. hac nāq; præcipua et illustratione ad pietatis uerā gloriam, ad publicę salutis & assertę sanę persuasionis nomē peruenire te posse persuasum habes, cū etiā à teneris, omni orbis imperio, Christi regnū præferendū esse didiceris, idque primò quærendum, cuius etiam caussa negotij tanti onus nullum recusare hodie uideris, labores tolerare ingentes, & plena manu sumptus incredibiles in id profunderē. Neque diu caruit suo fructu, quo floret pietas. illa enim columbina sinceritate, ut bonis adesse solet, sic serpentis sapientiam malis admiscet, ne simplicitas dementetur, aut de-

114
Apo H

pra-

prævetur prudentia Christiana.
In eo itaque diro infanoque CA-
ROLI fratris & Germanorum
dissidio, quod impio liuore ad in-
testinam perniciem conuersum,
& opibus ingentibus patriam, & uiui-
dæ uirtutis hominibus, magno
numero exhaustis, nonne cõster-
natis nobis omnibus. & perituris,
cõsilia tua ceu coelo prolapsa ora-
cula, subito & auspicate cecide-
re? Nonne omnium planè uolunta-
tes, omnium uota, ad nutus tuos tã-
quã ad summum imperium cõuersa,
ingenti demum tuo iudicio termi-
nata sunt? Testis est Abnouuius
fluuius, testis & Oenus, qui eo lo-
ci, ubi cõiunguntur, reconciliatæ
Germaniæ gratulatione excre-
uisse dicuntur tunc, ac limpidissi-
mi, redundantiores lætioriq; de-

fluxu præter solitum in Pontum
se effudisse, quasi uirtutis tuæ &
consummati operis nunciū de-
ferrent: sed horroris plenum im-
modica spe ebrio, nec gloriæ ma-
gnitudine explebili tyranno, qui
attritam seditione & intestino
uulnere languentem, auido iam
hauserat animo atque oculis cre-
entis. At ipsum cœleste munus
Magnus ille Deus mortalibus de-
dit, quod ad comprimendum
impudentissimi latronis infani-
am, mira prorsus tua & sempi-
terna laude effulsit, & pacauit fe-
do tumultu insanam. Testes de-
inde sunt & Visurgis & Moga-
nus, prodigiosa nobilitatis clade
& fuga, quibus funestius à multis
seculis nihil sensit Germanorum
ingenuitas, uictoria uerò tua nil

pre-

præclarius, quando armis ciues
 defendere uisus es, & seruare,
 quos alij perditos uolebāt: quan-
 do patriæ ijs pacem inferre, qui-
 bus alij subiugatae erexerunt tro-
 phæa, nequaquam hoc paria tuo,
 quo speciosius aut opimius, erigi
 ab ullo potuisset unquam ullum.
 id enim humanitate, moderatio-
 ne, & æquitatis ratione acquisi-
 tum, sanctissimum apud gentes
 nomen tibi peperit, ut merito
PATER PATRIAE ab omni-
 bus dicaris. Hos autem tantos la-
 bores non privati ocij causa su-
 scipisse te, sed cumulasse tibi ipsi
 Reip. tranquillitatis ergo, quis nie-
 scit? deniq; ex omnib. eius admi-
 nistrande generib. præstâtissimas
 rationes selegisse, quib. Spartam
 tuam ornare. Quis enim cultu

& amore multitudinis te huma-
 nior? est enim pietati tuæ, prudē-
 tiæ & fortitudini inuictæ, clemen-
 tia quædā, seueritati coniuncta,
 quæ inuidiæ & odij omninò ex-
 pers. inest tibi sine dedecore co-
 mitas, à fastu omni alienissima di-
 gnitas. quis in politia maioris poli-
 tiæ? tu enim nō in ocio ignaui posi-
 tus, uel legū uel aliarū rerū (quas
 nōnūquā tui curatores molestis-
 simas putāt) spernis curas, singu-
 los ciues, singula officia in nume-
 rato habes atq; in promptu: nihil
 mali anteuerti tibi potest, boni tu
 nihil ignorare potes, à nullo dece-
 ptus, tua cōscientia de cognitis et
 alienis iudicas. quod si regium est
 feliciter gubernare, quæ aut uete-
 rū aut nouorū nō excellis tuiple,
 cū beatitudinē regni tui ipsa de-
 mon-

mōstret Philosophia, qua ipse clarus es, et qua qui tibi à cōsilijs sunt uniuersi pollent: omnē certē externorū de hactua gubernatione felici opinionē, licet maxima sit, omnē tamē, inquā, uincit confessio ciuū tuorū qua se fortunatissimos tali domino predicāt. quod etiā evidentijs. certissimū q̄ signū est et morū et sanctitatis tuę elucet in eo, quod cōpures ex omnibus orbis partibus, optimi & honestissimi uiri, relicta ea, quae ipsos protulit patria sede, liberas urbes, magnae dominationis praefidia, in chētelam tuā se coniecerūt, humanitatis & equitatis tuę laude correpti, fama omnia experti maiora. Innumeros recēse-re operosum, paucos neque opere precii puto, eum domesticis

præter decus regium nihil dene-
 ges, & regia tua cunctis qui inge-
 nio valent, & præsertim iniqua
 fortuna iactatis, illustre atq; libe-
 rale sit hospitium. Irrupam tandem
 in ipsam aulam AVGVSTE
 P. F. quæ uel Iouis alitem, uel
 Asculapij serpentem acutissi-
 mam nunquam auersatur, cum &
 uicio non laboret, & exemplo
 tuo composita, uniuersum orbem
 decore suo perstringere possit.
 Ecce qua autem alia ratione, tua fel-
 licitas hæc enumerari posset, aut
 dilucidius ostendi, quam unico
 quod paulo post dicam uerbo, li-
 cet dixerim iam, quæ nullo mo-
 do superarunt Heroes ab omni-
 bus dilaudati, neque adæquarunt
 semidei illi, quos fecundia inani-
 potens Græcia, coelo inuexit: ne-
 que

que expressit ueterum, aut imita-
 ri potest recentiorum, aliquis,
 qui immortalitatem uirtute pe-
 perisse sibi uisi sunt. Quæ singu-
 la cum accuratius expendo, ma-
 ximum illud mihi uidetur, quod
 nulla pars felicitatis tibi defue-
 rit inquam, siue nascenti, siue ui-
 uenti; quæ cum in militem ali-
 quo Imperatore requiratur an-
 te nonne in orbis Augusto tam
 diuina quam necessaria est? O
 Fidis gemmeas, siue pridianas
 siue Martias ipsas numeremus.
 Erimus uero ut Martiano anteces-
 sor tuo AVGVSTE, Attilæ fla-
 gelli Dei arcus totus confractus
 apparuit sic delirantis ac flagitio-
 sis simularionis, uetuli Solyman-
 ni audacia omnis aperte contri-
 ta atque compressa est, cum ijs te-

Augustum enunciatum esse audi-
 tum, atq; à superis ipsis datū fuit,
 ut neque Hebræi sæuientis Ana-
 nis cladē euaserint uerius, quàm
 illa ipsa die iugum barbarorum
 omnium, Christiani excusserūt.
 Inducatur nunc parricidij infam-
 mia. cum enim neque genaliū,
 neque consularium, neque tri-
 umphalium Romanorū fastos,
 non migrationis Israhelis ex Ae-
 gypto memoriā tam celebrem,
 tam sanctam amplius capiant,
 quantò minus odiosæ cædis Cæ-
 saris recordationem continere
 poterint? Eius dico, non unius
 diei, sed infiniti seculi gloriam
 continentis, & Augusta maiesta-
 te tua insignitæ? O annum eo
 signo, denarijque cubo consu-
 matae perfectæque felicitatis.
 sacra-

sacrata Decadis generatione illustrem, & L ueræ libertatis initio suo, ad LIII finem suum iustitiæ & plenitudinis exactæ maxima atque arcana ui progredientem. Age ô GERMANIA exurge, confurge, insurge & contèplare, quæ tibi, quàm magna, qualia fecit Dominus. hic sunt lætitiæ dies, dies ultionis Dei nostri. En annus is est placabilis Deo nostro, toties deprædicatus, annus retributionis diuinæ. Non uocaberis ultrà derelicta. Euge conculcata diu, & despecta gentibus, scedata caligine mentis & dilacerata discordijs, discusso microro hilarem te nunc præbe ac lubentem remissione reatus exonerata, sequere quem præfecit ô GERMANIA
Do-

dominus, diuino robore atque
 heroica uirtute confirmatū, Du-
 cem populi Christiani, orbis AV-
 GVSTVM: quādoquidem hoc
 ipsum Reip. periculū imminens
 exigere & postulare uidetur, cū
 indies noua odia, ex ueteribus si-
 multatibus sata, radicibus actis,
 sobole propagata, erumpunt, ac
 fructus edunt ambitiosæ immo-
 deratæq; cupiditatis: quibus qui
 aluntur, opinionem obstinatæ
 contentionis, ambiguae fidei, &
 nunquam planè synceri sensus
 appetere: decus patrum atque
 maiorum erga suos quos in ocu-
 lis & osculis ferebant, à Deo con-
 stitutos Principes integra deuoti-
 ne partum, abijcere non modò,
 sed etiam uesana feritate dese-
 rere salutem patriæ atq; conte-
 mnerè.

temnere, haud ineptè existimen-
tur. Sentimus quoque, magno
bonorum dolore, & rerum sum-
mo periculo, acria nonnullis bel-
latoqui, atq; non obscure para-
tialios largitionib& astuta pro-
fusione illectos tantum non, iam
iam sponte sua irrumpentes no-
stræ libertatis infidiatores euoca-
re. quapropter nisi fatalis perti-
nacia, inque dirum Christianæ
Reip. casum omnem, obdurati
nostri sensus, transuersum nos
rapiant, erectis, & in spem inui-
ctis animis, huic nostro adhæ-
reamus necesse est: quod si ne-
glexerimus, luendū erit procul-
dubio citius, & forsan quàm i-
ple magnus Deus dissimulare ue-
lit, atrociori piaculo. Nam ut o-
mnī decore uirtutum exorna-
tis

tissimū, gestisq; foelicis. Principē
Mosen Iſrahelisalutarē propolue
rat, sic ob calcitrantem, & animo
ab eo dissidētem populū miserē
atq; horribiliter perdidit: eon-
trā uerò ad iussa Saulis paratū e-
xercitum & uictoria gloriosum,
& spolijs ornatiss. reddidit, impe-
ratore ipso mandatis suis minus
obsequente, malorū cumulo ob-
ruto. Obtinetur enim omne
quod à Deo emanat bonum, eni-
xis afflictorū precibus: conserua-
tur grati animi usu: contemnitur
præsentissimo exitio & inopina-
to. Perituri certè sumus ruina pu-
blica absorpti, nisi exitialis insa-
niæ, peruicacis & infamis contu-
maciæ obstinationem deposueri-
mus, abiectisque intestinis armis,
desertis priuatis rationibus, publi-
cas

cas defendamus. nam ita intem-
pestiuis & omnino ancipitib. ne-
gotijs immerſi, alieno furori in-
dulgētes, nōne ſeruimus crude-
litati, honeſto decori perficiendi
belli ſacri, pacificādæ & recōcili-
andæ patriæ occaſionē omnē a-
mittimus? Nōne Chriſtianę re-
ligionis deſenſę & ppagatæ titu-
los Germaniæ, uirtutis & disci-
plinæ exiſtimationē & conſtan-
tiam, neq; auro neq; Romanorū
ui ſubactā unquā, ac ab alijs genti-
bus inuiolatā fidem, pudendo &
turpiſſimo latrocinio deturpatā
proſtituimus? Sed querelarū hic
fatis. Ceſſent uana illa ac ſiniſtra
omina, faceſſat ueri periculi me-
tus nō uirilī. Ades enim AVGV-
STE P. F. FERDINANDE præ-
ſens numine tuo, à cœlo ſummo
egreſſus,

egressus, & terris donatus à Deo
opt. max. illi inter mortales simi-
limus Imperator OPTIMVS
MAXIMVS. Optimus quidem,
quia exulantem pietatem, rele-
gatam uirtutem postliminij iure
reducere uideris: extinctas & sup-
pressas literarum bonarum ar-
tes undique excitas: philosophi-
am suspectam & despectam au-
gustali throno collocas: æqui &
patriæ amantissimus. Maximus
autem es, quia dum alij in cur-
ribus & in equis confisi, tu in uir-
te Dei exultas, hostium terror:
atque uirga baculoque Domini
innixus, pastorem & patrem te
potius, quàm dominum aut re-
gem geris, admonitione, exem-
plo hos ad ueram pietatem reuo-
cando, corrigendo licentia c or-
rigitur

ruptiores. ita assumptus, inuen-
 tus à Deo, eius sanctissimi spiri-
 tus oleo inunctus, & manus illius
 auxiliares habes, & confirmat te
 brachium excelsum quo perfectum
 est, ut te nemo ledere velit & qui
 illud tentet, minus possit. Quid
 igitur mirum, quod tanto, quanto
 nemo aliis post homines natos
 generis humani amore diligaris?
 quod non solum fortuito popu-
 lari, sed omnium bonorum a-
 more, & cum muro firmissimo ob-
 septus, ipse non satellitio, non cu-
 stodia corporis, sed ipso Impera-
 toris maiestatis ornatu & horro-
 retutus sis, & nos securiores red-
 das? An ne metuendi erunt no-
 bis barbaræ gentis & infidelis
 motus, cum prælietur hic noster
 prælia Domini exercituum? Num

extimescendus erit finitimorum
tumultus? quando quidem nemi-
nem gradu suo unquam pepule-
rit, qui eiectiones solet restituere, &
potest. Facilius declinabimus
infidias sollicitudine & cura hu-
ius nostri, qui optimum quen-
quam, qui doctissimum consilium
adhibet, uirtutibus bellicis & lau-
de militiæ clarissimos familiares
habet. Latrocinia quid nos ter-
rerent amplius? quando in ad-
ministracione innocentissimi, in
cōsortio strenui solum huic ad-
hæreant. In prouerbio autem
esse, Animos secundis rebus mi-
tari, haud ignoro: tibi uero AV-
GVSTE, cui excellenti & per-
fecta uirtute prædito, uel ac-
ter urgente fortuna, abiectiores
aut demissiores: uel ea abunde ar-

ridente, intemperatiores aut elatiores nunquã fuere. quia ea quã in alijs mortalib. omnibus, diuini or tua fœlicitas, eos nõ dum mutarit, quæ nam alia mutari possit, haud uideo, ornata equidẽ magẽ, quã aucta ista Imperij accessio necst. Mutabũtur igitur nunquã. at mutabis ipse magno artificio & ingenito tẽperamẽto tuo, sine tanti nominis ignominia, maiestatis seueritatem & rigorem, prosperorum inuidiam, communi parentis officio infringes. O mihi lætitiæ publicæ exprimendẽ onus multò grauissimũ. Nilam enim quo in maius attolle reminus possim, attonitũ me deicit magnitudo gaudij, quo omnis sexus, omnis ætas, ipsa cœli clementia, terræ ubertas, maris

AD FERDINAND. IMP.
tranquillitas, ipsorum animan-
tium habitudo & inanimatarū
rerum uigor, in nouam, ex tri-
sti, in letissimam formam com-
mutata uidentur & reuiuiscere,
uno uerò iustæ laudis officio de-
ficere, miraculo stupefacta, quod
uniuersitas Christiana animo-
rum consentienti iudicio, dispa-
ri uocis acclamatione, memori-
am tuam posteris inculcare co-
gatur; cum & PVBBLICA HI-
LARITAS ET PALLOR
GENTIVM uno omnium ore di-
caris. Salue igitur, ò AVGVSTE
P. F. aue FERDINANDÉ Im-
perator, princeps DESIDÉ-
RATISSIME, cuius in genus
humanum collata beneficia &
merita ingentia, eæque, quas
de te non obscure concepit
spes

spes nobilissimæ, ut ingenti inge-
 nuoq; omniū mortaliū pudore
 gratulationes & ingenia uincūt,
 ita & gloria tua exsuperat confes-
 sionē illam æternā, qua ex alto ti-
 bi infusam, Deo acceptam refer-
 re, & cœlestis eius muneris usum
 fructū saluberrimū testificari ge-
 stunt homines undiq; pientissi-
 mi. Quocirca bene humana so-
 cietas decreuit gratias cū ob id
 iustissimas, sed satis magnas age-
 re nō queat diuinę clementiæ, ta-
 mē habēdas quas possit maximas
 VII uirorū ordini nobilissimo:
 qui cū & dare sacrosanctæ Maie-
 statis dignitatē & eripere posset,
 comitijs sempiternæ memoriæ
 dignissimis, te attollendū & or-
 nandum suscepit, simplicitate,
 cōcordia & religione tāta, quan-
 ta à

ta à condito orbe nulla peracta
 alia auditum fuit: ijs certè nullo
 liuore extractis aut fœdatis, non
 ambitu corruptis, neq; præcipita
 tis metu, Reip. bonum, hac inu-
 sitata prorsus ac mira celeritate
 accumularūt. Agatur itaq; gratie
 principi huius Senatus DANIELI,
 magnæ Ecclesiæ, & augu-
 stissimæ apud Moguntios maxi-
 mo Pontifici: uiro in Dei causis
 consilia assiduis cogitationibus
 euigilata uersanti, & desiderij e-
 rectoris, ei à quo nomen habet
 sumillimo. Hic enim æquè ac al-
 ter, temporum trium ratione
 probatus, cum florenti Repub.
 floruit, perturbatæ pacem pro-
 curauit, & demum nutanti non
 defuit, cum seuera gestus & oris
 sermonisque naturali grauitate,
 tum

tum exulta per omnem ætatē
 & civili moderatione innata;
 quibus pietatem & æquitatem
 tuam, ex sua & propria metiens,
 te Imperio dignissimum declara-
 uit. Debentur haud minores AN-
 TONIO, qui illustri familiæ vir-
 tutis excellentis ornamenta om-
 nia superaddidit, apud Agrip-
 piæ Coloniam uerus sacrorum
 rex, fulgore rosei uultus ama-
 bilis, uigore liberalis animi nobi-
 lis, eruditus apertisq; moribus cla-
 rus. qui dignitatē tuā plenis buc-
 cis & firmis lateribus asserere ui-
 sus est, ac eo quo flagrat ipse, religi-
 onis ueræ & sincerę asserendę stu-
 dio, summoperè cōmēdare. At-
 qui tibi quas iure soluiimus, quan-
 do excogitari plenè poterūt gra-
 tiarum actiones? Ô IOANNES

præsenti Dei consilio atque ineffabilis clementiæ diuinæ testimonio huic seculo donate Princeps. qui Treuerorū sanctitatis & antiquitatis laude celebratissimæ sedis præfectus, ab ipso Deo apud omnes in maxima gratia positus, Senatoriæ huius dignitatis supremum decus, quantum nunquam antea uisum fuit, numeris suis exprimis uerius: adeo, ut sacrati VII uiri amplitudinem omnem te expleffe, maximorū uirorum iudicio cognitissimum sit & contestatum. Tu enim in omni genere doctrinarū excultissimus, nullo eloquiū fastu, humanitate semper & uirtutis honesto studio supra cæteros eni uideris, natura erudita & tempestiua parsimonia, lauta ad ni-

ta rem non ad copiam declinan-
te frugalitate præditus, alioqui li-
beralis, in hospites benignus, er-
ga dignitate doctrinæ claros ap-
primè hilaris, officiosus in affli-
ctos; pijs largitionibus sumptuo-
sus, longè omnium, omnis uirtu-
tis magnificentissimus æstima-
tor. Securæ autem & optimæ pa-
cis consilia, atque aduersus inte-
linas discordias in CAESARE
cum enitescere robora atque re-
media certa uideris, quæ optato
contigerant, ut meritò debent,
ad summi honoris fastigium eue-
xisti, uoce, manu, spiritu prom-
pto atque indefesso. Grata cer-
tè & omni deuotione excolen-
da erit eius diei recordatio, quæ
in omnem æui posteritatisque
memoriam sese extendet, quo tu
allua

AD FERDINAND. IMP.
MAXIMILIANE pietatem at-
que in patriam & parentem de-
bitos affectus regere, atq; eo qui-
dem modo sermones tuos et nu-
tus omnes temperare potueris,
futurisq; sæculis ita accōmoda-
re, quòd non tam ad elegantiorū
hominum stateram, quàm ad po-
pularē trutinam examinati,
omnibus probandi & imitandi
uideantur. Nam tunc commo-
do Reip. & familię decore, ut par-
est, hilaratum te omnes nouerūt
mortales, & officia te præstitis-
se utriq; ea perspicuum est, quæ
Boiohemorum Regem inclytū
exornarent, cōmendarentq; Au-
gusti filium. Maeste uirtute De-
ūm soboles. quando quidem de-
cus & salus tua, ipsi Deo curæ
non esse nequeat, & illud inuidia
nulla

nulla tibi possit auerti unquam.
Quoniam uerò æquatio amplissimæ dignitatis, potestatis sacrosanctæ paritas, animorum diuinorum illa concordia fuerit huic ordini & est præclara & insignis, diuidere inter eos gratiam uoluntatem aut meritam, aut uni magis altero persolvere nequeant mortales, ideo quicquid alterutri deferatur, iure præstetur omnibus oportet: præcipuum autem hac in parte, ius fato quodam suum, uendicat sibi **Æ T H O H O -
H V N D R E Y C H V S** ille, Francico sanguine & præalta Palatina stirpis propagine, uita omni grauiissimus & generosus Princeps: qui exemplis ad æternam famam perdurantibus

amo-

amoris sui erga te testimonium
amplissimum reliquit, atque in-
credibili quadam beneuolentia,
qua authoritatem tuam comple-
xus est, honores diuinis proximi-
ores deuincto animo contulit:
qua una re, & maxima laude te
inprimis, ipsum autem Diuum
FRIDENRYCHVM patrum
ingenti lætitia proculdubio cu-
mulauit. Nam is dum hæc uidit,
gauisus est è cælo: & pridem uo-
catus ad sidera, crescere se in pa-
trueli ea fidei constantia qua sem-
per te coluit sanctissimus ille spi-
ritus sibi persuadet, & gloria tua
AVGVSTE ad altiora scan-
dere. Sufficerent forsitan apud
AVGVSTVM, Saxonū dere-
gia gente bellicosissimi populi
dominatorem, grati animi per-
pau-

paucula iudicia, quando quidem
 publico huius seculi iudicio, is æ-
 quitate, clementia & populari
 humanitate principum longè o-
 ptimus censeatur, qui bene face-
 re, quàm speciosis uellicationi-
 bus aures præbere lubentius sole-
 at, non sufficeret Reip. si quis
 etiam instructissima oratione, ac-
 ceptum & eximium huius stu-
 dio assecutum beneficium dilau-
 dare posset, quoniam animi ple-
 nus luculentissimum & fortuna
 illudenti deuicta, partum AV-
 GUSTINI nostri FERDINAN-
 DI decus, summa gratia hic pro-
 secutus sit, & suffragio suo auxe-
 rit mirum in modum. Nec mi-
 nus iucundam fore crediderim
 IOACHIMO Brandenburgio
 pietatem, qua eximia, qualem
 qua-

qualē cum debitā nō possit con-
 sensus publicus agit gratiā, ne re-
 tulisse omninō nullamuideatur.
 Hic nempē Romana indole illu-
 stris, patriæ spiritu & titulis infi-
 gnis, ut uarijs & pertinacissimis
 Turcicę gētis bellis insuefactus, la-
 borisq; audus, ad quæq; militiae
 munera capeffenda paratissimū
 & promptū se exhibet, & inter
 grauisima, quę arduę uirtutis ex-
 pressit, nō contēnendo nūc con-
 silijq; pleno exēplo te Imperatorē
 ð AVGVSTE P. F. elegit, ut cru-
 deli infamiæ onere, ab iniqua &
 barbaris addictiori fortuna impo-
 sito, Christianū nomē aliquando
 releuare possit Legatus tuus. At
 quid ego ? moliar ne amplius ce-
 lestem fauorē & in genus huma-
 num Dei clementiam exprime-

re infans? Num gratulationes
 præfenti foelicitate AVGVSTI
 excitatas proferre, copia deftitu-
 tus? Num eas quas neq; animo-
 rum neq; fortunarũ opes pleno
 finu effusæ explere possunt, spe
 aliqua amplificationis gratiarũ
 actiones, extollere? abuterer ad
 hoc certè exquisito quodã lepõ-
 re ac uenustate dicẽdi: sed cum in
 ter cœlestes maiores nostros (qui
 sub oculos hominũ uenire nõ so-
 lèt) et uoto omninõ et insuper gra-
 tulationis publicæ adfuisse non
 negauerim, contendamque in
 ipsa gratiarum actione apud De-
 um multis ipsos fuisse, & esse ad-
 huc plurimũ ex ipso rerum statu
 doceri possit. nec minus fouẽdo
 Reip. bono, benefactroq; privato
 exornãdo, alacres extare, finem
 di-

dicendi ipse faciam, & si oratio
 hæc nostra forsan ui sua non ca-
 reat, qua orbis totius spiritum
 resuscitet, quem obitus tui A. V.
 GUSTE rumor damnatissimus
 enecarat: illud quoque scriptum
 meum inter spem & metum ab-
 ortu effusum, publicæ huius no-
 stræ urbis inclytæ **BASILIÆ**
 (qua ab ipso exordio imperii
 tui) occupata adhuc gestire ui-
 detur) gratulationi deesse haud
 debuit, nec potuit quidem sero,
 cum etiam sero uiderent & ad-
 hortaretur eorum me **OLAV**
DIVS ille **BAVMA**, Vefon-
 tiorum Antistes, uiuaci & clare
 ingenio excellens item **RVDOL-**
PHVS Spirensis, **MICHAEL**
 Merseburgensis, non in tuo de-
 ditissimè uirentum ornatu & ad-
 -ib
 mi-

miranda pietatis & doctrinæ excellentia laudatissimi Principes, qui rogando cogere uidebatur. Par imperiū sensi, cū præceptorum instaret mihi, Scholę nunquā satis laudatę huius nostrę Rector, IOANNES SPHYRACTES, uir amplissimus: & BONIFACIUS AMERBACHIVS legū egregius interpret. Negasse pcul dubio parentib. si uiuerēt, quod ijs nō dare ausus haud fui, qui meritis & beneficijs maioribus, uicē ipsorū mihi explent, DANIELI MAVCHIO, HENRICHOPETRI, & OPORINO, uiris optimis undecūq; cōparandis. Peruicit aut, ingenuē fateor, horū alacritas, ne aliqua ignauia onus tantū recusasse uiderer. Sentio tamē sermonis huius mei gressus firmos

mari in eo quiddam limite, quo inue-
 ctus pia temeritate non modò
 ipsum hærere, uerum etiã omnẽ
 artẽ, omnẽ uim dicendi sibi con-
 sentaneũ sit. Suscepi autem hunc
 Deum testor, non ut turpi aliqua
 assentatione demererer opẽ tuã
 AVGVSTE, quã imploro con-
 tra iniquiorẽ fortunã, ac eam quã
 maximis & pijs uigilijs, inq; Ger-
 manix laudẽ exantlatis per plu-
 rimis laboribus cõcitauĩ inuidiã,
 uitæ fortunarumq; mearũ pe-
 riculo: suscepi autẽ eũ (inquam)
 quod certus erã, in literas ire nõ
 posse exemplũ, quod ad gloriẽ &
 emulationẽ excitaret posteritatẽ
 magis, aut desiderio pietatis in-
 flãmaret ardentius, quam si con-
 gregatas tuas uirtutes, ei spectan-
 das uersandasq; animis & mani-

bus tradidissē. Dabis igitur ueniā
AVGVSTI P. F. & omniū Do-
minus, amoris huius mei frigide
que laudationis cōtumeliā perfe-
res, aut ea qua p̄ditus es mode-
stia, aut certe VVV. CCC. IONAE
SELDII & ZASII intercessio-
ne placatus. Diuinos nāq; homi-
nes p̄des statuo tibi, quod post
hac immortalitē factorū tuorū
officijs sempiternis colā, meū o-
ciū, omne negociū in exornādis
reb. tuis & celebrādis lubēter po-
nā. & ô feliciter suscepti mei la-
bores: quib. spei Reip. firma solā-
tia compræhendentur. Quanto
stupore insequentium sæculorū
audiar, cū de te, inaudita antea,
admirāda nobis, at nō imitabilia
posteris Cōmentarijs Efflorescē-
tis Germaniæ meis inscripsero?
cum Fastis Orbis & Urbis, felici

tatis renascentis & in immensum
 excrescētis prodigia, uera ratioci-
 natione, in seruo? Cōpensabo
 statim, cōfide AVGVSTE P. F.
 iniuriā tibi hāc, aut cū ipse dixerō
 de te quod legendū, aut Poesim
 argumētis & Historiā fide dicēdi
 locupletauero. At, ō Deus, quāta
 hāc iactātia? proficiscitur autē ea
 omnis non ex inani, quā omnē a
 teneris exosam habui, impuden-
 tia, sed ex maiestatis tuæ plenu-
 dine illa profluit. ex qua glorię la-
 tices dulcissimos hauriri cogun-
 tur, qui eam penitus contēplan-
 tur, ut inebriati demū, in uoces
 instructioris audacię prorūpant.
 Verbū igitur addere amplius nul-
 lum: quoniam uerō, ut ille ait,
 Τα μεγάλα δῶρα τῆς τύχης ἔχουσιν φόβον.
 & amor Christianus, res sit soli-
 citi

liciti admodū timoris plena, ea-
que quæ à Deo profecta splendi-
de, sunt periculo summo plerūq;
cōiūctiora, ob id, quod quicquid
in mortaliū genere erectius est,
ui diuina euertatur: aut in prospe-
ritatis culmine cōstitutū, igne e-
xaminationis probari sepius con-
sueuerit. Igitur omniū uotorum
nūcupatione, meisq; ardentissi-
mis precibus, à te conditore uni-
uersi & patre luminū, à quo o-
mne datū optimū, omne donū
perfectū proficiscitur, deposcen-
dū duco, ut illud quod benigna
largitate ad nos ex te promana-
uit, æterna tua luce illustratum,
fulgore proprio & splendore exi-
mo propositū, dissecta interna
caligine, et cōfirmata animi acie,
tuo nutu intueri & agnoscere

possimus ac ornare uelimus, ob
nomen tuū, quod tam sanctū &
ab initio rerū, operū tuorū maie-
state tam clarū fuit. Propter etiā
imperii, quod in nobis iam uiget
certa spe & solatio pietatis tibi
probatę et trāquillitatis fraternę.
Destinato namq; tuo consilio &
supercoelesti miseratione tua ex-
optatū accepimus Imperatorem
quem tu misisti, fac uotis ad arbi-
triū tuū cōpositis sequamur præ-
euntem, cui fames spiritus, tanto
quippè magis curæ erit, quanto
affluētia terrenę copię hæctenus
neglecta fuit. Innovata quoq; per
te uniuersitate, deinde recōcilia-
tis tibi, da nobis, o bone, *dux slav,*
qua atrocissima Rerumpub. uul-
nera semper occalluerūt, cum in
sidiarū & ambitionis ueneno flo-
ren-

rentissimæ quæq; perierint. De-
 pele autē omnis ignorantiae &
 non grati animi mala, tu qui ad
 fun, mū sempiternū bonum, qui
 ad pacis ueræ & tranquillitatis
 syncræ cognitionē perducis, no-
 titiatui **CHRISTE IESV** fili
 Dei tui, in quo salus & uita, pro-
 labētisq; mundi instauratio sem-
 per fuit, et omnis eius assertio fixa
 permanet. Ut igit capiti tibi me-
 rito paret, sic regatur oro piorū
 congregatio, manu & digito tuo
 præpotēti, quē ceu Deū quendā,
 nomini tuo infensissimæ genti
 imposuisti: ubiq; illi, ac omni tem-
 pore esto præsens. Et tu, quæ uir-
 tus altiss. in omnia mēbra regni
 Dei teipsum diffundis, alme Spi-
 ritus, septiformi gratia admirabi-
 lis, largire quæso, ut sapientia tua

edocti omnes discamus tandē sapere Deo, desipere mūdo: altiora minus curare, contēnere inferiora. Erit tūc, ut intellectu sano cōplectamur quæ fecisse oportuit: & nō tantū amplius studij ponamus in ijs, quæ postrema, indiffertia, tāquā speciosa ac ceu prima passim in cōtentionē producuntur, foeda quadā animi discordia & immani sanguinis siti, quæ una cōsilijs tuis ad charitatē Christianam appositis sedari: quib. & uires & uirtus rebus nostris contra Reip. hostes acquiri poterūt: ne destituti omni scientia nomen gentib. & profutuisse uideamur tuū, & collati in nos decoris gloriam ultrò prodi disse. Adauge igitur, o sacer, pietatem erga Deitatem tuam, simul cum ea quam
pa-

patrię, quã maioribus, quã proximi-
 mis debemus, ut tãdem cū AV-
 GVSTO FERDINANDO P.
 F. Principe desideratissimo Resp.
 nō ferreo, aut omni adamãte du-
 riore, sed casto timore seruiat ti-
 bi, cui ab amore proficiscēti et ad
 te, qui supra omnē eternitatē, une
 Deus, æternus es, tēdēti, ut gratia
 tua nunquã defuisti, nunc quoq;
 prospera desse uideris, sic in infini-
 tum in perpetuūq; faustus ac
 fœlix ad sis optamus.

AD SACRAM ET AV-
 GVSTISS. IMPERATORIAM MA-
 iestatem, Gratulatoria Guilielmi Xy-
 landri Augustani, Ode.

*S*cribere doctis maxime uaribus
 AUGUSTE presens spes
 patria & salus
 Nostra, unicum cantaberisq;
 Imperij columen labemiss

K 5 Gestas

Gestas perenni dicere carmine
Res, arduorum factaq; principum
Diuina, uirtutesq; cura
Mercurialibus est poësis.

Excelsis nobis ingenium dedit.

Lauoq; Phœbus numine respicit.

Laudes & Heroum recusat

Ad cytharam resonare nostram:

Qui farris, misca qui tenui lauant

Placare casto munere cœlites

Valent, nec aspernantur illi

Innocua pia sacra dexterae.

Es tu Deorum proxime numero

Ritè inuocanti propitium mihi

Da te mea numen Camœna:

Si pietas tibi grata nostra est.

Grates me diuis non ego dicerem

Sceptra posito Casare te sacris?

Ad gratulandum nec tibi me

Publica leticia excitaret?

Frustra pauentem. Nam tibi qua dies

Consentiens consilio patrum,

Et uoce concordie tenendum

Imperij dedit alma clauum,

Et nomen Augusti, & meritis sacram

At

Auctoritatem, iuraq; debitos
Sceptroq; honores, amulorumq;
Caesitibus decus arrogauit:

Lucem reduxit splendida patria, &
Claro tenebras lumine depulsi,
Tuanaq; per sudum resurgens
Rexit equos rutilante curru

Primum: & fugata tunc niuis redire
Caligine, & uernum picea caput
Ferrugine euoluit, coruscans
Explicuit radiosq; uictor,

Ante hac latentes nubibus horridis:
Splendorem amicum cum pater abdidit
Facis Sol, aeternamq; noctem
Solicitae metueret gentes.

Eheu malorum paenitet, & pudet
Tandem: quid aetas non tulit haec malis?
Quis nescit Europa nefandos,
Deliciae Asia, sumulus?

Quo quod furor, quo ue ira Deum ferocem
Egit stercens? qua populis lues,
Immisit intestina bella,
Et rabiem exitium erahentem?

Quo ueritas, & cana fides, pudorq;
Et prisca uirtus fugerat, & quibus

Enro-

Europa terrarum supremum
Artibus imperium parat ac?

Qualis procellis quassa furencibus
Iactatur airo nautis in aequore,
Cum fracta pinus, & fatiscunt
Assiduis latera icla nimbis,

Undamq; rimis accipiunt grassentem,
Subsidit ex iam victa malis ratis,
Mentemq; despondere nauta,
Certaq; mori oculis oberrat.

Leda salubri cunctis subito face
Proles sub aeris nubibus emicac,
Fulgente qua flamma repente
Aequores posuere fluctus:

Recumbis udoq; unda minax sale,
Et saeva uenti murmura concidunt,
Salus & insperata nautas
Consequitur bonitate Diuum.

Sic publica iactata ratis rei,
Summaq; circumuenta periculis,
Tot proleptis uentorum, & icla
Iam decimi uisitata fluctus:

Præsent saluis Maxime te sua,
Sidusq; portumq; & columen uidet:
Hanc nulla te clauum tenente

Uerget hyems pelago carinam.

Speclata sircus ante quidem tua est,
Semper wigenti illustris adorea,
Atulosq; iam pridem per annos
Ubere nobilitate fructu.

Quid debeas Eirepa, quid optimo
Acceptum ferat respublica principi,
Testantur immensum per orbem
Nota tui benefacta regis.

Quid natus laboris, quid ne periculi
Refugit, aut quae non mala peressit,
Suis representare clamis
Cum patria cuperes saluam.

Non seruitutis triste seroc ingens
Cervicibus iam Barbaricus laevo
Imponeret nostris, grauesq;
Teuchromibus domini imperarent?

Ni fortitudo Caesaris inchoyri,
Sacra & lares defendere pernicax
Sua arma crudeli, atq; iusta
Consilia opposuisset hosti?

Tu, cum nefastis dissidium graue
Turca secundum uora, cum uicibus
Caalibus, reges & urbes
Et populum implicuisset armis:

Con-

Contentionis lugubris arbiter
Fidus monenda, consilio, et prece,
Et cuncta tentando imminentem
Perniciem patria arcuisti.

Autorq; pacis frugifera tuus
Prudens fuisse, dulcis & ocij,
Republica semper petente
Consultere in medium paratus.

Tu pacis idemq; ex modis crucis
AUGUSTE belli, nobilitis artibus
Togaq; et armorum, salutis
Praesidium, columenq; nostrae.

Hoc Imperatore laud ego perfidi
Turca feroces, expauescam imperus
Tutus, nec intestina tristi
Experiar mala dira belli,

Iam iam redux postliminio redit
Concordia, & iam pacis amabile
Lumen, refert laetis opimam
Cana fides populi quietem.

Iam nunc proterua frana licentia
Neglectus antehac iniuciet pudor,
Iam spreta uirginitq; honestas
Viribus alma nitet receptis,

Suusq; sanctis legibus est honos,

*Iuris veniet suave sacri iubar,
Iam rursus inculpat a morum
Integritas, probitasq̄ fulgens.*

*Tandem beato copia fertilis
Cornu reducta est, almonq̄ Faustitas,
Quae damna fortune prioris
Munere multiplici repēdas.*

(*ducis,*

NIL FERDINANDI non pietas

*Augusta uirtusq̄ efficiet: Deus
Quem rebus afflictis saluens
Ferre, malis uoluit fugatis.*

*Auguste, felix, maxime principum,
Nobis secundo nomine caelicum
Donare, regna, uiue felix,
Portus & aura tuis salubris.*

*Ad astra serus Diue reuertere,
Terrasq̄ tardus desere: sed diu
Superstes orbem temperato,
Et patriam tibi gratulantem.*

*Hac nos precari conuenit, & tuis
Sperare fretos auspicijs. *Aue,*
Es hoc rudis gratum Camæna
Munus habe pietatis ergo.*

Errata ita emendabis.

*pag. 4. uersu. 14. tuā 7.8. intellectus 40.1. sine 46.8. noxas
9. apudā: 10. scelerā: 17. diuini 73.13. suffragiis 76. 7. potē
uolūmā, 14. cōiugii, 97.20. Zapolius 98.13. solennibus.
14. legitimus 197.10. illa tua*

laxa uentris ianua facit iudicium
laxa uentris inculpata uocatur
interitus, probozard iudiciorum
Tanquam baco copis fecerit
Cerni reduda est, aliud iudicium
Que hanna fortius prioris
Inuenit multiplici uentris
(dicit)

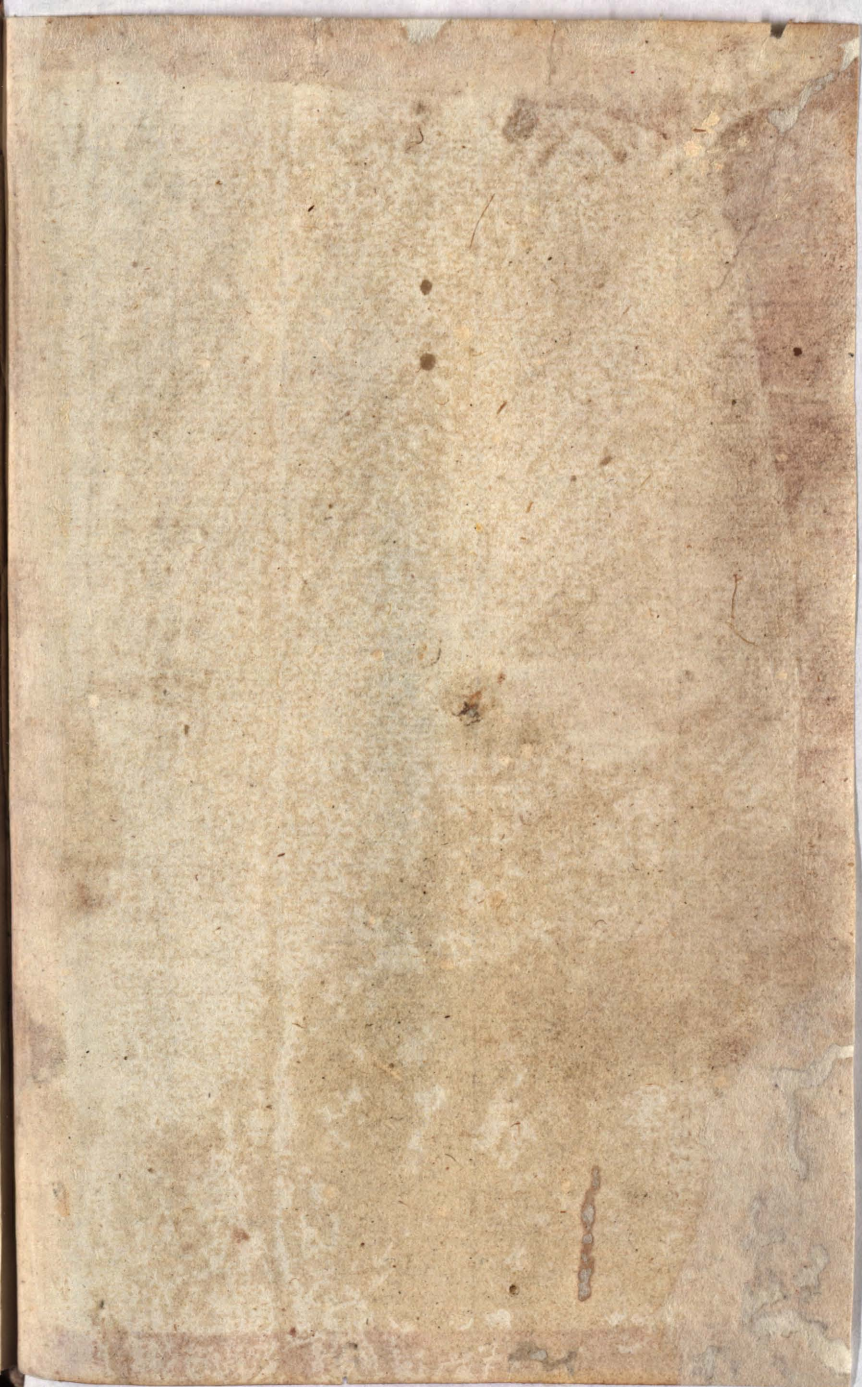
IN FERDINANDI non piura
Angustia mirandis efficit: Dicit
Quem uentris afflicti saluam
Loris, uentris uoluit iugum
Angustis felix, maxime principum
Nobis secundo nomine carum
Donare regem, aut felix
Ponit & ante tunc salubris
Ad illi a feris Dicit uentris
Terras uentris hinc: sed dicit
Zupertis etiam temperatis
Et prius non excluduntur
Hic nos prius commentum et
Ponit feris anitipus, dicit
Et hoc uentris gauris carum
Zupertis hinc prius iuge
Fertur in emendabilis

Top a uentris et inuicibus ad iudicium
Inuenit in uentris et in uentris et
Inuenit in uentris et in uentris et
14. Inuenit in uentris et in uentris et

Bibl. acad. Angoll.

2.

Spiegel und
Makulatur
gehört

...
Dant hofham fidi
...

...ant. Ergo quique columis...

Nr.

Ausgang:

1975

I. Schäden:

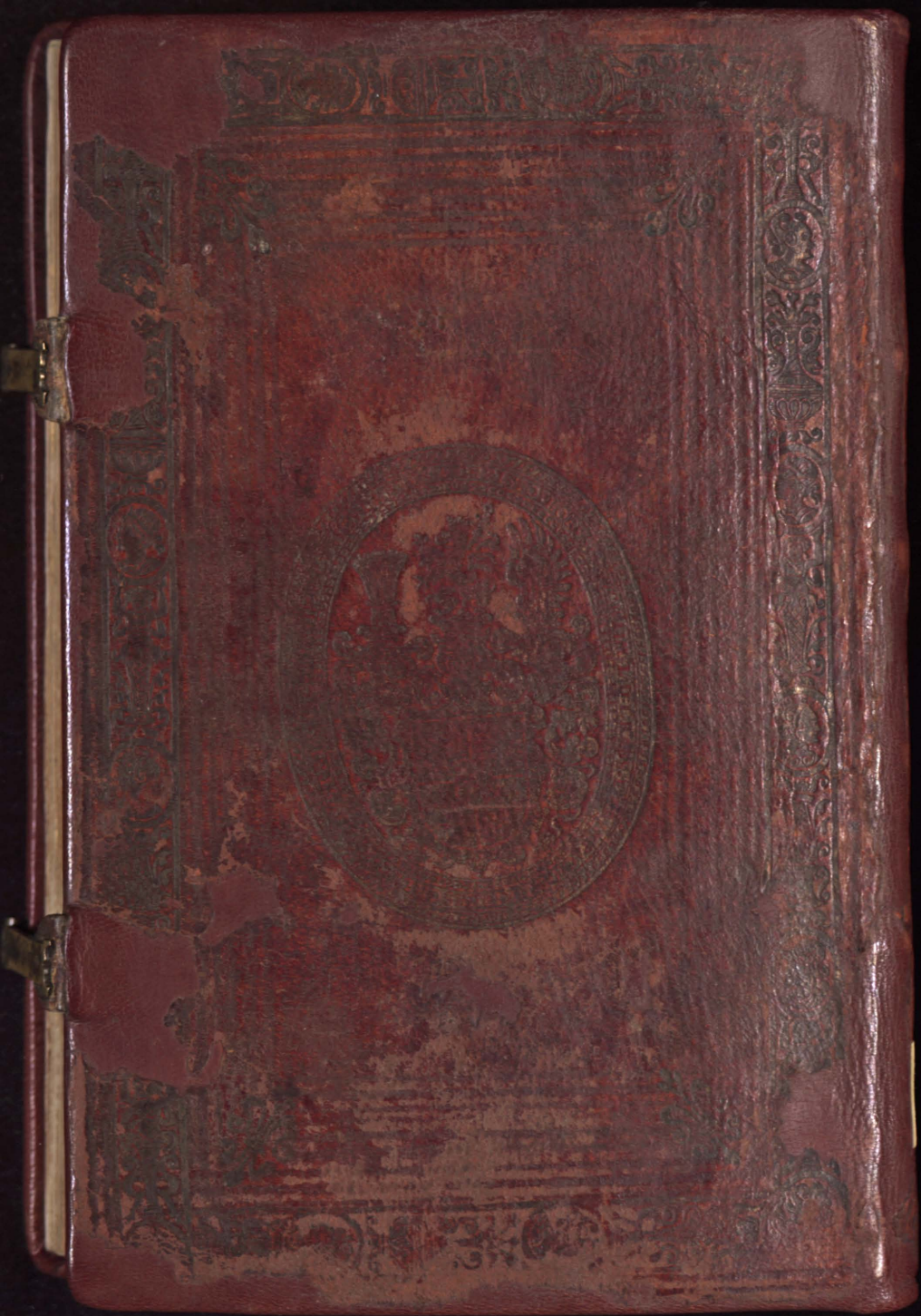
a, k, l, m, n, o, p, q,
20, 20c, 21, 20.

II. Behandlung:

1, 3, 8, 10, 11, 14, 15,
25, 26, 37, 38a, 39, 40, 46.

AHKL

Sch

Cim.61